ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

1879

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1879

Ἀριθ. 185 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Δ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὄγδοος

Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 10, ἐντὸς ἀλλοδαπῆς γρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Ἐγκριτέον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

15 Ἰουλίου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΥΡΟΥ
ἐπὶ ἐπανεκτάσεως.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ[1]

Β'

Φίλτατε,

Μετριοφρόνως πιστεύω ὅτι ἀφ' οὗ σοὶ εἶπον πῶς κεῖται τὸ Βερολῖνον, σοὶ ἤνοιξε τοῦτο τὴν ὄρεξιν, καὶ θέλεις ἤδη νὰ μάθῃς καὶ ὁποία τις εἶναι ἡ μεγαλόπολις αὕτη. Καίτοι ἥκιστα τοπογράφος τό τε ἐπάγγελμα καὶ τὴν ἱκανότητα, θὰ προσπαθήσω νὰ σοὶ γράψω καὶ τοῦτο πρὸς χάριν σου, καὶ σύ, πρὸς χάριν μου, προσπάθησον νὰ τὸ ἀναγνώσῃς.

Πότε ἐκτίσθη τὸ πρῶτον τὸ Βερολῖνον, δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν ἀρχαιολόγον διὰ νὰ τὸ ἠξεύρω. Ἀρκεῖ νὰ σοὶ εἰπῶ ὅτι σήμερον εἶναι ἢ κἂν φαίνεται νεώτερον τῆς *Νέας γεφύρας* τῶν Παρισίων, διότι πᾶσαι σχεδὸν αἱ οἰκίαι του πρὶν γηράσωσι κατεδαφίζονται καὶ ἀνοικοδομοῦνται κατὰ ῥυθμὸν εὔχαριν, καὶ τὸ συνηθέστερον κλασικόν. Μόνον δὲ τεκμήριον ἀρχαιότητος σώζει τινὰς τῶν ὁδῶν, αἵτινες δὲν διέρχονται διὰ πάσης τῆς πόλεως, διότι πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐτῶν τεῖχος περιεκύκλου αὐτὴν πανταχόθεν, καὶ αἱ ὁδοὶ μόναι ὅσαι ἔφερον πρὸς τὰς πύλας αὐταὶ εἶχον διέξοδον πρὸς αὐτάς.

Τῆς κατηγορίας ταύτης εἰσὶ πρὸ πάντων δύω, καθέτως διασταυρούμεναι, ἡ τῆς Λειψίας, χωροῦσα ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς, καὶ ἡ τοῦ Φρειδερίκου, ἀπὸ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν. Ὅτε δ' ἐπ' ἐσχάτων, ὑπὸ τῆς ἰκμάδος τῆς δόξης καὶ τῆς νίκης ὀγκωθεῖσα ἡ πρωτεύουσα τοῦ Γερμανισμοῦ, διέρρηξε τὴν στενόχωρον ζώνην της, καὶ πανταχόθεν ἐξεχύθη εἰς τὸ πεδίον, τότε ἐξέλιπον καὶ τῶν ὁδῶν τούτων αἱ πύλαι, καὶ αὐτὰς ἀντικατέστησαν τερπναὶ πλατεῖαι δενδρόφυτοι, κοσμούμεναι ἡ μὲν ὑπὸ δύω ὡραίων ναΐσκων δωρικῶν, οἵτινες βεβηλοῦνται εἰς γραφεῖα ταχυδρομικὰ καὶ τηλεγραφικά, ἡ δὲ δι' ὑψηλῆς στήλης, φερούσης χαλκῆν νίκην, καὶ δι' ἐξαισίων λιθίνων συμπλεγμάτων, εἰς μνήμην τῆς τῶν ἐθνῶν συμμαχίας, ἥτις συνέτριψε τὸν ζυγὸν Ναπολέοντος τοῦ Α'.

Βορείως δὲ τῆς ὁδοῦ τῆς Λειψίας καὶ παραλλήλως αὐτῇ, ἐκτείνεται ἡ καλουμένη «ὑπὸ τὰς φιλλύρας» ὁδός, ἢ μᾶλλον πλατεῖα ὁδοῦ μῆκος ἔχουσα, ἐπώνυμος δὲ διπλῆς σειρᾶς ὑψηλῶν φιλλυρῶν, αἵτινες σκιάζουσιν ἄνετον κατὰ τὸ μέσον αὐτῆς περίπατον, καὶ ὡς αἱ δύω ἕτεραι, καὶ μᾶλλον ὑπὲρ αὐτάς, πολυάνθρωπος καὶ ὑπὸ πλουσιωτάτων ἐργαστηρίων κατεχομένη. Καταλήγει δὲ καὶ αὕτη εἰς εὐρύχωρον πλατεῖαν, ἐν ᾗ ἀντικρύζονται αἱ πρεσβεῖαι τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Αὐστρίας, καὶ ἣν ἐπεράτου ἄλλοτε τοῦ Βρανδεβούργου ἡ πύλη, ἀντικαταστᾶσα καὶ αὐτὴ διὰ μεγαλοπρεποῦς ἑξαστύλου δωρίου προπύλου, ἔχοντος ἑκατέρωθεν δύω πτέρυγας τοῦ αὐτοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλὰ μικροτέρων διαστάσεων. Τὸ ἀρχαιοπρεπὲς τοῦτο οἰκοδόμημα δὲν εἶναι μὲν ὁ Γερμανικὸς Παρθενών, ὡς τινες Γερμανοί, τὸν Παρθενῶνα μὴ ἰδόντες, κομπαστικῶς λέγουσιν, ἀλλ' ὅμως εἶναι μνημεῖον εὐγενὲς καὶ εἰς τὴν ἐπισημότητα τῆς πόλεως εἰς ἣν χρησιμεύει ὡς εἴσοδος ἀξίως ἀνταποκρινόμενον.

Τὸ δ' ἀνατολικὸν πέρας τῆς ὁδοῦ ταύτης σεμνύνεται διὰ τῆς κατοικίας τοῦ Αὐτοκράτορος· καὶ ἐπίτηδες καλῶ οὕτως αὐτὴν καὶ οὐχὶ ἀνάκτορον, διότι τὸ ἀνεγερθὲν ὑπὸ τῶν ἐκλεκτόρων τοῦ Βρανδεβούργου, ὅπου κατῴκουν οἱ ἡγεμόνες τῆς Πρωσσίας, ὅπου ἐγεννήθη Φρειδερῖκος ὁ Μέγας, κεῖται πέραν τῆς Σπραίης, ἐπὶ τῆς πλατείας ἥτις περιέχει καὶ τὸ Μουσεῖον, καὶ εἰς ἣν ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθω. Ὁ δὲ νῦν Αὐτοκράτωρ, ὅτε διεδέχθη τὸν θρόνον τοῦ ἀδελφοῦ του, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐγκαταλίπῃ οὔτε τὰς ἰδιωτικὰς μετριόφρονας ἕξεις του, οὔτε τὴν ἀφελῆ κατοικίαν του, καὶ παρέμεινεν ἐν ᾗ εἶχεν ὑπὸ τὰς φιλλύρας, καὶ ἧς ἀκόμη τὸ πλεῖστον καὶ ἐπισημότερον παρεχώρησεν εἰς τὴν δημόσιον βιβλιοθήκην, μέχρις οὗ ἰδιαίτερον κατάστημα ἐγερθῇ δι' αὐτήν.

Περὶ ὁδῶν δὲ προκειμένου, δὲν πρέπει νὰ πα-

1. Ἴδε σελ. 401.

ραλείψω καὶ τὴν τοῦ Γουλιέλμου, ἥτις ἐνοῖ τὴν τῶν Φιλλυρῶν καὶ τὴν τῆς Λειψίας, τῶν ὑπουργείων πολλὰ περιέχουσα, καὶ προσέτι τὴν ἀρχαίαν οἰκίαν τῶν Πριγκίπων Ῥαδζιβίλλ, ἥτις ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἀγορασθεῖσα καὶ ἀνακαινισθεῖσα, ἐδόθη εἰς κατοικίαν τῷ πρίγκιπι Βισμάρκ, καὶ ἐκλείσθη προσέτι διὰ τῆς εἰς αὐτὴν συνελεύσεως τοῦ τελευταίου Εὐρωπαϊκοῦ συνεδρίου.

Ἔστι δὲ τὸ Βερολῖνον ὑπέρ τινα καὶ ἄλλην πόλιν, καὶ ἂν ὁ Κ. Σχλειμὰν μοι ἐπιτρέψῃ νὰ τὸ εἰπῶ, καὶ ὑπὲρ αὐτὴν τὴν Τροίαν *εὐρυάγυιος*, ἔχουσα πανταχοῦ σχεδὸν ὡραῖα ἐκ τετραγώνων πλακῶν, ἢ ἐκ συμβολῆς ψήφων μωσαϊκῶν, ἢ ἐξ ἀσφάλτου τὰ πεζοδρόμια, τὸ δὲ μέσον τῶν ὁδῶν ὁμαλὸν καὶ καθάριον, καὶ ἁμάξαις καὶ πεζοῖς εὐχαρίστως βατόν. Ὀφείλεται δὲ τοῦτο εἰς τὴν ἄγρυπνον ἐπιμέλειαν τῆς ἀρχῆς, ἥτις δὲν παύεται πανταχοῦ καὶ πάντοτε καταβρέχουσα, καὶ ἐπιδιορθοῦσα καὶ τὰ ἥκιστα δεόμενα διορθώσεως. Οὐδέποτε μοι συνέβη νὰ διαβῶ οἵαν δήποτε ὁδὸν κατὰ τὴν δευτέραν ἢ τρίτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, χωρὶς ν' ἀπαντήσω λόχον νυκτοβίων καθαριστῶν, οἵτινες, ὅταν οὐδένα ἐνοχλῶσιν, οὐδὲ παρακωλύουσι τὴν συγκοινωνίαν, σαροῦσι καὶ εὐπρεπίζουσιν ὁδὸν καὶ πεζοδρόμια διὰ τὴν ἐπαύριον. Ποσάκις δὲ ὅπου τὴν προτεραίαν εἶδον καλὴν τινα λιθόστρωτον, ἣν ἐφθόνουν διὰ πολλὰς τῶν ἡμετέρων ὁδῶν, τὴν ὑστεραίαν βλέπω ἀνασκαπτομένην αὐτήν, καὶ ἀνασκαπτομένην, διότι πρέπει ἄλλο ἐντελέστερον σύστημα νὰ δοκιμασθῇ, καὶ τοὺς στρογγύλους λίθους διαδέχονται κύβοι, τούτους ἐνταῦθα ἡ ξυλίνη στρῶσις, ἀλλαχοῦ ἡ σιδηρᾶ καὶ πάσας ἡ τῆς ἀσφάλτου, δι' ἧς αἱ ὁδοὶ γίνονται λεῖαι καὶ καθαραί, ὡς τὸ ἔδαφος αἰθούσης ὑποδοχῆς, καὶ ἐλείπει ὁ ἐκκωφεύων θόρυβος ἐκ τῆς διελάσεως τῶν πυκνῶν ἁμαξῶν. Διατί, πολλάκις σκέπτομαι κατ' ἐμαυτόν, νὰ μὴ στρώσωμεν καὶ τὰς ἡμετέρας ὁδοὺς δι' ἀσφάλτου, ἥτις ἄφθονος παράγεται ἐν Ἑλλάδι, καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἐστὶν ἀδιάβροχος, τὸ δὲ θέρος θὰ μᾶς ἀπήλλαττε τοῦ κλασικοῦ ἴσως, ὀχληροῦ ὅμως βεβαίως κονιορτοῦ, καὶ προχειρότατα καὶ ἐπ' ἐλαχίστῃ δαπάνῃ ὅπου βλάπτεται διορθοῦται. Ἀλλ' εἶναι ἐφικτὴ ἡ ἐφαρμογή της; Εἰς τὴν ἡμετέραν θερμοκρασίαν δὲν ἀναλύεται, ἢ δύναται νὰ εὑρεθῇ ὀλιγοδάπανός τις μῖξις καὶ παρασκευή, δι' ἧς νὰ διορθοῦται τὸ ἄτοπον; Τὸ ἀγνοῶ, καὶ ἀκατάλληλος εἰμὶ ν' ἀπαντήσω· τοῦτο δὲ μόνον ἠξεύρω, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην εἰσαγωγὴν τῆς ἀσφάλτου ἐνταῦθα, πλεῖσαι ἐνστάσεις ἠγέρθησαν, ἰδίως ὑπὸ τῶν ἁμαξηλατῶν, ὅτι εἰς τὸ ὑγρὸν ἐνταῦθα κλίμα αἱ ὁδοὶ γίνονται ὀλισθηραί, καὶ οἱ ἵπποι πίπτουσιν, ἐπὶ κινδύνῳ ζωῆς καὶ ἑαυτῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων· ὥστε ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ὁδοποιίας ἐνόμισε καθῆκόν της, οὐχὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπιβολήν, ἀλλὰ νὰ ἐπιτείνῃ τὰς ἐπ' αὐτῆς μελέτας της, καὶ εὗρεν ὅτι τὰ παράπονα ἦσαν φροῦδα, ὅτι ἂν πίπτωσιν οἱ ἵπποι, πταίουσιν οἱ ἁμαξηλάται καὶ οὐχὶ ἡ ἄσφαλτος, καὶ ἐπέμεινε, καὶ ἤδη πᾶσαι αἱ συνοικίαι, ὅσαι θέλουσι τὴν ἡσυχίαν των, ἀσφαλτον ζητοῦσι παρὰ τῆς δημαρχίας, καὶ αὕτη χορηγεῖ αὐτὴν κατὰ προτίμησιν ὅπου ὑπάρχουσι δημόσια ἀρχεῖα καὶ περὶ πάσας τὰς ἐκκλησίας.

Τοῦτο δέ μ' ἐνθυμίζει, οὐχὶ ὡς παράδειγμα, ἀλλ' εἰς ἀντίθεσιν, ὅ,τι ἤκουσά ποτε διηγούμενον περὶ τοῦ ἡμετέρου δημοτικοῦ συμβουλίου τῶν Ἀθηνῶν. Πρὸ ἐτῶν πολλῶν, κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ ἄρθρον τὸ περὶ φωτισμοῦ, ὅστις ἐγίνετο τότε δι' ἐλαίου, εἷς τῶν συμβούλων ἠρώτησεν ἂν δὲν ἐδύνατο νὰ γίνῃ σκέψις περὶ εἰσαγωγῆς καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος τοῦ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐφηρμοσμένου ἀερίου· ἀλλ' ἐχλευάσθη ὡς ἀτοπολόγος καὶ μὴ πρακτικός. Δειλῶς δὲ παρατηρήσας ὅτι τὸ μόνον ὃ προτείνει ἐστὶ τὸ νὰ ἐξετασθῇ καὶ μελετηθῇ τὸ ἀντικείμενον, διότι οὐδ' αὐτὸς οὐδ' οἱ συνάδελφοί του τι περὶ αὐτοῦ ἐγνώριζον, δὲν εἰσηκούσθη καὶ ἡ πόλις ἐξηκολούθησε δι' ἐλαίου φωτιζομένη, ἂν φωτισμὸς ἦν ἐκεῖνο, μέχρις οὗ ὁ αὐτὸς κατόπιν εὑρέθη εἰς θέσιν νὰ παρισθῇ ἀπ' εὐθείας πληροφορίας, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἐν τέλει τοῦ ἀερίου ἡ εἰσαγωγή. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲ τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ σ' ὑποσχεθῶ, ὅτι ὀψέποτε μὲ ψηφίσητε δημοτικὸν σύμβουλον Ἀθηναίων, πρώτη φροντίς μου ἔσται νὰ προκαλέσω τὴν μελέτην περὶ τῆς ἀσφαλτώσεως τῶν ὁδῶν, φρονῶν ὅτι οὕτω καθῆκον ἐκτελῶ καὶ δὲν βλάπτω. Καὶ ἂν τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, οὗ ἔσομαι μέλος δὲν ψηφίσῃ τὴν πίστωσιν, θέλω κἂν κατορθώσει, πρὸς δοκιμήν, ὁποία πρέπει νὰ γίνηται πάντοτε, νὰ τεθῇ κἂν ἄσφαλτος εἰς τὸ μικρὸν διάστημα τὸ διαιροῦν τὴν οἰκίαν σου ἀπὸ τὴν ἐδικήν μου. Ἐκεῖ κατοικεῖ ἡ Κυρία** (ὄχι κύρια ὀνόματα), καὶ ἂν συμπέσῃ νὰ κολλᾷς ἐνίοτε, δὲν θὰ παραπονεῖσαι. Ἄλλως τε τοῦτο, ἢ θὰ τὸ ἀρνηθῇς; σοὶ συμβαίνει ἐνίοτε καὶ χωρὶς τῆς ἀσφάλτου.

Ἀλλ' ἤδη ἄλις τοπογραφίας. Ἐβαρύνθης βεβαίως νὰ τὴν ἀναγινώσκῃς ἀφ' οὗ ἐγὼ ἐβαρύνθην νὰ τὴν γράφω. Ἂν θέλῃς νὰ ἐξακολουθήσω νὰ τὴν γράφω. Ἂν θέλῃς νὰ ἐξακολουθήσω περιηγούμενος διά σὲ τὸ Βερολῖνον, θὰ μ' ἐπιτρέψῃς ν' ἀποδιδράσκω ἐνίοτε εἰς χώρας τερπνοτέρας, τὰς τοῦ κοινωνικοῦ ἢ διανοητικοῦ κόσμου καθ' ὅσον μοι εἰσὶ προσιταί.

Σήμερον ὅμως πρὸς τοῦτο οὐδ' ἔχω ἀνάγκην νὰ ἐγκαταλείψω ἔτι τὰς ὁδούς, διότι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ἀρτίως μέγα καὶ πανηγυρικώτατον δρᾶμα, περὶ οὗ δύω λέξεις: Τὴν 30 μαΐου καθ' ἡμᾶς ἑώρταζεν ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν Χρυσοῦν γάμον του. Ἴσως τοῦτο σοὶ φανῇ πως αἰνιγματῶδες, ἂν ἠξεύρῃς μὲν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ εἶναι ὑπερογδοηκοντούτης καὶ ἐνυμφεύθη πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν, ἀγνοῇς δὲ τὸ Γερμανικὸν ἔθος, καθ' ὅ, μεθ' ὡρισμένας χρονικὰς διαλείψεις, ἑορτάζεται τὸ μνημόσυνον τοῦ πρωτελεσθέντος γάμου, καὶ *ἀργυροῦς* μὲν *γάμος* λέγεται ὅταν τελῆται μετὰ εἰκοσιπενταετίαν, *χρυσοῦς* δὲ μετὰ πεντηκονταετίαν, *ἀδαμάντινος* μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ὑπάρχει ὁ *ξύλινος*, ὁ *χαλκοῦς*, ὁ *κασσιτέρινος*, ὁ *σιδηροῦς*, διὰ βραχυτέρας ἢ μακροτέρας, εἰ δυνατόν, προθεσμίας, διὰ τοὺς φιλεόρτους καὶ ἐφιεμένους νὰ καθιστῶσι συνεχῶς τὸ δημόσιον μάρτυρα τῆς οἰκιακῆς αὐτῶν εὐδαιμονίας.

Τὴν 30 μαΐου λοιπὸν συνεπληροῦντο πεντήκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς νυμφεύσεως τοῦ Αὐτοκράτορος μετὰ τῆς τότε νεαρᾶς ἡγεμονίδος τῆς Σαξωνίας. Ἀπὸ βαθέως δὲ ὄρθρου, ἐξ ὑψηλοῦ πύργου ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως, πάσης σημαιοφορούσης καὶ δαφνοστολίστου, ἀντήχησεν ὕμνος εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εὐλογίας ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους, καὶ ἀφύπνισε τοὺς κατοίκους, οἵτινες κατὰ μυριάδας ἐξεχύθησαν εἰς τὰς ὁδούς, καὶ ὡμοίαζον αὗται ποταμοὺς ἐφ' ὧν ἐφέροντο πυκνὰ ἀνθρώπινα κύματα.

Περὶ μεσημβρίαν δέ, παρακολουθούμενοι ὑπὸ τῶν βασιλέων, ἀρχιδουκῶν, ἡγεμόνων, μεθ' ὅσων συνδέονται διὰ συγγενείας, μετέβησαν ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα, εἰς τῶν Ἀνακτόρων τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ κανονοβολισμὸς ἀνήγγειλεν εἰς τὴν πόλιν ὅτι πρὸ τοῦ βωμοῦ ἐπανελήφθη ἡ εὐλογία, ἥτις πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν εἶχε συνδέσει τὸ εὐτυχὲς ζεῦγος. Μετὰ δὲ τὴν θρησκευτικὴν τελετήν, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀπέραντον αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, τὴν *Λευκὴν* καλουμένην, καὶ ἐκεῖ, περιστεφανωμένου τοῦ πλήθους τῶν ἐστεμμένων συγγενῶν καὶ τῶν αὐλικῶν, ἐκάθησαν ἐπὶ θρόνων· ἐκάθησαν δέ, διότι ὁ Αὐτοκράτωρ πρό τινων ἡμερῶν, κατ' αὐτὴν τὴν ἐπέτειον τῆς γενομένης κατ' αὐτοῦ κακουργοῦ ἀποπειρας, ὀλισθήσας εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἔπεσε καὶ ἐβλάβη κατὰ τὸ γόνυ, ὥστε δὲν ἐδύνατο νὰ ἵσταται ὄρθιος. Ἐκεῖ δὲ παρήλασαν πάντες οἱ ἐπίσημοι ξένοι, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δυνάμεων, αἱ πρεσβεῖαι τῶν Γερμανικῶν χωρῶν, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ προσήνεγκον τῶν εὐχῶν των τὸν φόρον. Ἀπήντησε δ' εἷς τινας κατ' ἐξαίρεσιν ὁ Αὐτοκράτωρ, ὡς εἰς τὸν Βισμὰρκ καὶ τὸν Μόλτκε, μετὰ συγκεκινημένης εὐγνωμοσύνης, εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὅσων διεπράξαντο ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς κοινῆς πατρίδος ἐπὶ τῆς βασιλείας του.

Ἐκεῖθεν δὲ τὸ αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος, περιστοιχιζόμενον ὑπὸ φρουρᾶς τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες αὐτομάτως εἶχον ὀργανισθῆ εἰς λόχους καὶ τάγματα, διήλασε τὰς πολυανθρωποτέρας ὁδοὺς τῆς πόλεως, ὅπου τὸ συμπυκνούμενον πλῆθος ὑπεδέχθη τοὺς ἡγεμόνας του μετ' ἐνθουσιωδῶν ἀνευφημιῶν· τὸ δ' ἑσπέρας οὐδεὶς πλὴν εἴ τις ἀγωνιῶν ἢ ἀνάπηρος ἔμεινε κατ' οἶκον, καὶ ἐξαίσιον ἦν τὸ θέαμα πασῶν τῶν ὁδῶν, αἵτινες ἐφαίνοντο ὡς φλεγόμεναι, καὶ τῶν ὄψεων τῶν οἰκιῶν, ἐφ' ὧν ἠκτινοβόλουν μυριάδες ἀστέρων, καὶ κατάφωτα στέμματα, σύμβολα, μονογράμματα. Ὑπὲρ πάσας δὲ τὰς οἰκοδομὰς διέπρεπεν ἡ τοῦ μελοδράματος, ἔξωθεν ἐπίχρυσος καὶ κατάφωτος, ἐντὸς δ' ἐγκλείουσα τὴν Αὐλὴν ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ πομπῇ, καὶ πάσας τὰς ἐπισημότητας, ξένας καὶ ἐγχωρίους, ἐν στιλβούσαις στολαῖς, προσκληθείσας νὰ ἴδωσι τοῦ Σποντίνη τὴν Ὀλυμπίαν, ἧς ἤκουσα ὅτι ἦτο μεγάλης πολυτελείας ἡ παρασκευή, αἱ δ' ἑλληνικαὶ σκηνογραφίαι καὶ ἐνδυμασίαι τοιαῦται, ὥστε νὰ ἐφελκύσωσι καὶ τῶν δυσκολωτέρων ἀρχαιολόγων τὴν ἐπιδοκιμασίαν.

Ἀλλὰ τὸ καὶ ὑπὲρ τὰς σκηνογραφίας καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τῶν παρασκευῶν τὴν λαμπρότητα ἑλκύον τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν κατὰ τὴν παράστασιν ταύτην, ἦτο ἡ εἰς αὐτὴν παρουσία τοῦ πρίγκιπος Βισμάρκ, ὅστις πρὸ ἐτῶν οὐδ' εἰς θέατρον, οὐδ' εἰς συναναστροφήν, οὐδ' εἰς τὰς ὁδούς ποτ' ἐφάνη, ὥστε κατήντησε καὶ ἐκ τῶν διπλωματῶν τινες ν' ἀμφιβάλλωσι περὶ τῆς ὑπάρξεώς του, καὶ νὰ ὑποπτεύωσιν ὅτι τὸ ὄνομά του ἐστίν, ὡς τὸ τοῦ Θησέως ἢ Ἡρακλέους, ἐν τῶν περιληπτικῶν ἐκείνων ἃ πολλάκις ἐπένθησε τῶν σκοτεινῶν χρόνων ἡ ἱστορία. Ἀλλ' ἐκεῖ ἦτο, φαιδρός, προσηνής, ὁμιλητικός, ἐν σαρκὶ καὶ ὀστέοις, ὥστε ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ ταυτότης του δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀμφισβητηθῇ. Τὸ δὲ πλήρωμα τῶν ξένων ἡγεμόνων ἐλησμόνει τὴν Ὀλυμπίαν, ἐνατενίζον πρὸς τὸν Ὀλύμπιον.

Ἐξηκολούθησαν δὲ καὶ τὴν ἐπαύριον αἱ αὐταὶ ἑορταί, λήξασαι τὸ ἑσπέρας εἰς τρισμέγιστον δεῖπνον μετὰ μουσικῆν συμφωνίαν εἰς τὴν Αὐλήν. Καὶ ταῦτα μέν, ὡς μὴ αὐτόπτης, οὔτε δύναμαι, οὔτε ἐνδιαφέρον νομίζω νὰ περιγράψω, ἐν ὅμως ἔτι δὲν πρέπει νὰ παραλείψω, ὅτι ἰδιῶται, κοινότητες, πόλεις, πάντες ἐζητοῦντο τὴν ἄδειαν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δῶρα εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, διότι δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ἡγεμὼν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἀπολαμβάνων τὴν λατρείαν, τὸ σέβας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν λαῶν του· ὁ δ' ἀπήντησεν ὅτι οὐδὲν δέχεται δῶρον, πλὴν εἴ τι ἤθελε προσαχθῇ ὑπὲρ σκοπῶν ἀγαθοεργῶν. Εἰς τὴν ἀληθῶς δὲ βασιλικὴν ταύτην ἀπόφασιν ὀφείλεται ἡ δι' ἑκατομμυρίων ἵδρυσις ἢ ὑποστήριξις ὀρφανοτροφείων, γεροντοκομείων, πτωχοκομείων καὶ παντοίων ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, ἅτινα εὔχονται νὰ ἴδωσι καὶ *ἀδαμαντίνους* τοὺς γάμους τοῦ φιλολάου μονάρχου.

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 10 Ἰουνίου 1879. Ξ.

Η ΝΕΚΡΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

['Εκ τοῦ γερμανικοῦ]

'Απὸ ἡμίσεως ἤδη αἰῶνος ἔθος ἐπεκράτησεν, ἵνα θεωρῶμεν τὸ ἱλαρὸν φέγγος, τὸ φωτίζον τὰς νύκτας ἡμῶν, τὴν ὠχρὰν σελήνην, ὡς ξηρόν τι, νεκρὸν καὶ κατακεκαυμένον σῶμα, στερούμενον παντὸς ἴχνους ζωῆς καὶ κινήσεως καὶ στρεφόμενον ἁπλῶς περὶς τοῦ πλανήτου ἡμῶν. 'Η θεωρία αὕτη, εἰ καὶ μὴ ἀρέσκουσα ταῖς ἐμφύτοις ὁρμαῖς τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου, ἀπέβαινε ὁλονὲν ἐπικρατεστέρα, διότι ἐβασίζετο ἐπὶ ἀναμφιλέκτων ἀποδείξεων τῆς ἐπιστημονικῆς παρατηρήσεως. Αἱ ἐπιμελεῖς ἔρευναι τοῦ *Μαῖδλερ* εἶχον καταδείξει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Σελήνης οὔτε νέφη οὔτε ἴχνος ὕδατος ὑπάρχει, διεκήρυττε δὲ ἐπιμόνως ὁ περιφανὴς οὗτος ἀστρονόμος ὅτι οὐδέποτε διέκρινεν ἐπακριβῶς πραγματικὴν ἀλλοίωσίν τινος τῶν ἐπὶ τῆς σελήνης ὑπαρχόντων σχημάτων. Τούτων δὲ τῶν θεωριῶν ἄμεσος συνέπεια ἦν ἡ ἐντελὴς σχεδὸν παραμέλησις τῶν περὶ Σελήνης μελετῶν. 'Εκτὸς ὀλίγων ἄγγλων ἀστρονόμων, μόνος ὁ κ. *Σμὶθ* ἐν 'Αθήναις ἐξηκολούθησεν ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἀσχολούμενος περὶ τὴν σπουδὴν τῆς χωρογραφίας τῆς Σελήνης, ἀρτίως δὲ ἐχάραξε τὸν γνωστὸν μέγαν Σελληνιακὸν χάρτην, τὸν δαπάναις τῆς πρωσσικῆς κυβερνήσεως ἐκδοθέντα.

'Βσχάτως ὅμως ἐπεδόθη συντόνως εἰς ἐμβριθεῖς χωρογραφικὰς ἐρεύνας τῆς σελληνιακῆς ἐπιφανείας ὁ ἐν Κολωνίᾳ, παρὰ τὸν 'Ρῆνον, διατρίβων ἀστρονόμος κ. *Σ. Κλάϊν*, πεποιθὼς ὅτι ἡ ἐπιμελὴς καὶ ὅσῳ τὸ δυνατὸν βαθυτέρα μελέτη καὶ τῆς ἐλαχίστης ἔτι ὁρατῆς ἀλλοιώσεως τῆς σελληνιακῆς ἐπιφανείας εἶναι ἐπιστημονικῶς πλείστου λόγου ἀξία. 'Αγαθῇ δὲ τύχῃ, εὗρε ταὐτοχρόνως ὅτι πρὸς τοιαύτας λεπτοφυεῖς παρατηρήσεις τὰ μάλιστα πρόσφορος εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν παραρρηνίων χωρῶν, οὖσα συνήθως διαυγὴς καὶ ἤρεμος· καὶ οὕτω, χρώμενος τηλεσκοπίῳ θαυμασίου ἀκριβείας, κατώρθωσε βαθέως νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὰς παραδόξους ἰδιότητας τοῦ νέου τούτου κόσμου. Οὕτω λοιπὸν κατέδειξεν ὅτι ἡ Σελήνη φέρει ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτῆς πολυάριθμα ἴχνη ὕδατος, καλύπτοντος αὐτὴν πάλαι ποτέ, καὶ ὅτι τὰ ἴχνη ταῦτα παρουσιάζονται σήμερον ὡς κοιλάδες ἢ ὡς ἐπιχώματα, παρεμφερῆ πρὸς τὰς ἐν πολλοῖς σημείοις τῆς γῆς ἀνωμαλίας ἐκείνας, αἵτινες μαρτυροῦσιν ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχον πρὸ πολλῶν αἰώνων θαλάσσιοι ἀκταί, ἐγκαταλειφθεῖσαι κατόπιν. 'Επὶ τῆς σελληνιακῆς ἐπιφανείας παρετήρησεν ὡσαύτως βαθείας καὶ στενὰς τάφρους, ὁμοίας πρὸς κοίτας ποταμῶν, περιελισσομένας ὁριοειδῶς περὶς τῶν πεδιάδων, ὡς καὶ εὐρείας ραγάδες χαράδρας, παρεμφερεῖς πρὸς τὰ κοιλώματα ἐκεῖνα, ἅτινα ὁρμητικοὶ καὶ ἄγριοι χείμαρροι κατέσκαψαν ἐπὶ τῶν 'Αλπεων. Μεγάλους ὅμως ὄγκους ὑδάτων δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνεύρῃ μέχρι τοῦδε οὐδαμοῦ τῆς σελληνιακῆς ἐπιφανείας. Τὰ ὕδατα ταῦτα πιθανῶς πρὸ πολλοῦ ἀπερροφήθησαν ὑπὸ τῆς στερεᾶς μάζης τῆς σελήνης· γνωστὸν δ' ὅτι παρόμοιόν τι συνέβη καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ἐφ' οὗ, ἀπὸ τῶν προγενεστέρων ζωολογικῶν ἐποχῶν μέχρι τῆς σήμερον ἐπαισθητῶς ἠλαττώθησαν τῶν ὑδάτων οἱ ὄγκοι. Τὰ δὲ ἔσχατα λείψανα τῆς ἐπὶ τῆς Σελήνης ὑγρασίας ἀπεμυζήθησαν εἰς τὸ βάθος τῶν μεγάλων ἡφαιστείων ὀρέων, ὧν μεγάλη πληθύς, ὡς γνωστόν, ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ δορυφόρου τῆς γῆς· ἡ παρουσία ἄλλως τε τῆς ὑγρότητος ταύτης ἐκδηλοῦται καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀχλύος, τῆς περικαλυπτούσης τινὰ τῶν ἐν λόγῳ ὀρέων. 'Ο κ. Κλάϊν παρετήρησεν ὅτι πολλοὶ τοιοῦτοι μικροὶ πυρίπνοες λόφοι ἀποκρύπτονται ἐξαίφνης καθ' ὁλοκληρίαν ὄπισθεν τῆς μνησθείσης ὀμίχλης, ἔνιαι δὲ ζῶναι τῆς Σελήνης ἐπὶ λίαν μακρὸν χρόνον—πολλάκις ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη—κατακαλύπτονται ὑπὸ τῆς ὀμιχλώδους ταύτης μάζης. 'Ιδίως δέ τινες τῶν λίαν παραδόξων ραγάδων, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, ἐπὶ πολὺν καιρὸν μένουσιν ἐντελῶς πεπληρωμέναι δι' ὀμίχλης μέχρι στεφάνης καὶ καθίστανται οὕτως ἀφανεῖς. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ νεφελώδεις οὗτοι ὄγκοι ἐπικάθηνται διαρκῶς ἐπὶ τῆς σελληνιακῆς ἐπιφανείας, ἐνῷ νέφη περιιπτάμενα οὐδόλως ὑπάρχουσιν.

Λίαν ἀξιοπερίεργοι εἰσιν ἐπ' ἴσης αἱ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Σελήνης σαφῶς παρατηρηθεῖσαι ἀχανεῖς πεδιάδες, αἱ πρασίνην ἔχουσαι τὴν χροιάν. 'Ο χρωματισμὸς οὗτος εἶναι ἐντελῶς εὐδιάκριτος καὶ παρουσιάζεται μόνον εἰς τὰ χθαμαλώτερα μέρη τῆς Σελήνης, ἐξόχως δὲ ἐκεῖ ἔνθα ἀπαντῶμεν τὰ ἴχνη τῆς πάλαι ποτὲ ὑπάρξεως ὑδάτων. Τὸ χρῶμα τοῦτο δὲν δύναταί τις νὰ διακρίνῃ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἀντιλαμβάνεται ὅμως αὐτοῦ λίαν εὐκρινῶς ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ὥρας τὰ θερμάνωσιν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Κλάϊν, ἡ πρασίνη χροιὰ ἀποδοτέα εἰς φυτικὴν ὕπαρξιν ἐπὶ τῆς Σελήνης· ἐκ τούτου ὅμως δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν καὶ ὅτι ἡ πρασίνη χροιὰ εἶναι τὸ μόνον γνώρισμα τῆς ὑπάρξεως φυτῶν, διότι, κατὰ τὸν αὐτὸν σελληνογράφον, τὰ ὑπὸ φυτῶν κεκαλυμμένα ἐδάφη παρουσιάζονται πολλάκις εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν ὡς ἀμαυρὰ καὶ οὐχὶ ὡς πράσινα πεδία. Πράγματι ἐν ταῖς ἐπιπέδοις ζώναις τῆς Σελήνης ἀπαντῶνται μακραὶ σκοτειναὶ ἐκτάσεις, ὧν πολλῶν μὲν ἡ ὄψις ἠλλοιώθη κατὰ τὴν πορείαν τοῦ χρόνου, ἔνιαι δὲ καὶ ὁλοτελῶς ἐξηφανίσθησαν. Αἱ ἐκτάσεις αὗται κατὰ τὴν σελληνιακὴν νύκτα διακρίνονται πάντοτε, ἔχουσιν ὠχρόν τι χρῶμα, τῇ ἐπιδράσει τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καθίστανται ἀμαυρότεραι, καὶ ἐπανερχομένης τῆς νυκτὸς ἐπαναπίπτουσιν εἰς τὴν ἀρχικὴν ὠχρότητα αὐτῶν. Τοιαύτας δὲ ἰδιότητας δύνανται μόνα τὰ ὀργανικὰ σώματα νὰ παρουσιάσωσιν. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἄλλως τε ταύτην, περὶ ὑπάρξεως δηλαδὴ φυτοκαλύπτων πεδίων ἐπὶ τῆς Σελήνης, συμβάλλει καὶ τὸ ὅτι αἱ ἀμαυραὶ αὗται ζῶναι δὲν κεῖνται πλησίον εἰς τὰς τραχείας καὶ πυρώδεις χώρας αὐτῆς. Αἱ χῶραι δὲ αὗται πάλιν, πρὸς οὐδὲν γήϊνον φαινόμενον δύνανται νὰ παραβληθῶσιν· ἡ ἐπιφάνειά των εἶναι διατετρυπημένη δίκην κοσκίνου ὑπὸ πλήθους ἡφαιστιακῶν ὀπῶν.

'Ο κ. Κλάϊν παρετήρησεν ἔν τισι ζώναις τῆς σελήνης ἡφαιστιακοὺς κρατῆρας οὕτως ἐγγὺς ἀλλήλων κειμένους, ὡς βλέπομεν διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν τὰ ἄκρα τοῦ οὐρανοῦ· ἐν τοιούτῳ πυκνῷ συμπλέγματι ἡφαιστιακῶν ὀπῶν εἶναι ἀδύνατον πλέον νὰ διακρίνῃ τις, ἂν ἐν τῷ μεταξὺ ἐγεννήθη νέον τι σελληνιακὸν σχῆμα, μὴ ὑπάρχον τέως. Οὐχ ἧττον ὁ ἀστρονόμος οὗτος κατώρθωσε πέρυσι ν' ἀποδείξῃ ὅτι παρὰ τὸ κέντρον τοῦ σελληνιακοῦ δίσκου συνέβη νέα ἔκρηξις κρατῆρος· ἡ δὲ ἀρίστη ἰδιότης τῆς διαυγείας τῶν παραρρηνίων χωρῶν καὶ ἐκ τούτου ἀκόμη κατεδείχθη ὅτι οἱ ἐν 'Αγγλίᾳ παρατηρηταί, καίπερ μεταχειριζόμενοι τὰ μέγιστα τῶν τηλεσκοπίων, διέκρινον μὲν τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Κλάϊν παρατηρηθέντα νέον κρατῆρα καὶ τὰ περὶς αὐτοῦ φαεινότατα σχήματα, οὐδὲν ὅμως νεώτερον ἠδυνήθησαν νὰ προσθέσωσιν. 'Ο αὐτὸς ἀστρονόμος ἠρεύνησε καὶ ἑτέραν ζώνην τῆς Σελήνης, ἐν ᾗ νέος ὀφθαλμοφανὴς κρατὴρ ἐγεννήθη κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας. 'Ο κωνικὸς οὗτος λόφος, μεθ' ἑνὸς μεγάλου βαθέως κρατῆρος, κεῖται μεταξὺ δύω κλιτύων, κατέφαγε δὲ δεινῶς τὰς πέριξ αὐτοῦ ἐκτάσεις, αἵτινές εἰσι μέλαιναι ὡς πυκνὸς καπνὸς καὶ ἐν τῇ πανσελήνῳ παρουσιάζονται ὡς μεγάλη κηλίς. Παρ' αὐτὸν κεῖται ἑτέρα κηλίς, ἥτις, ἕνεκα ἀγνώστων μέχρι τοῦδε λόγων, καθίσταται ἐνίοτε ἀόρατος. 'Αγγλοι παρατηρηταὶ κατέδειξαν μετὰ ταῦτα ὅτι ἐν ἄλλῃ σελληνιακῇ ζώνῃ, ἐν τῷ μέσῳ τινὸς τῶν παναρχαίων γιγαντιαίων κρατήρων, ἐγεννήθη σμῆνος ἄλλων μικροτέρων. Καὶ ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τῆς Κολωνίας ἤρξαντο ἐπ' ἐσχάτων ἐνδελεχῶς νὰ ἐρευνῶσι τὴν ζώνην ταύτην, ἐν τῇ ὁποίᾳ βλέπει τις πολλάκις πολλὰς θέσεις, ὁτὲ μὲν μελαίνας, ὁτὲ δὲ ὑποπρασίνας καὶ ἐνίοτε ζωηρῶς φαγγοβολούσας, ὧν ἡ φύσις εἶναι μυστηριωδεστάτη.

'Εν τούτοις μετὰ βεβαιότητος δύναταί τις σήμερον νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπὶ τῆς Σελήνης σχήματα, δυνάμενα νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς παρόμοιά τινα πράγματα πρὸς τὰς ἡμετέρας πόλεις ἢ καὶ πρὸς αὐτὰ ἔτι τὰ χωρία *δὲν ὑπάρχουσιν*. 'Υπάρχουσι μὲν ἐπὶ τῆς Σελήνης ἰδιόρρυθμοί τινες μορφαὶ μετὰ κανονικωτάτων σχημάτων, ἀλλ' ἔχουσι τηλικοῦτον ὑπέρογκον μέγεθος, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποτεθῶσιν ὡς προϊόντα τέχνης. 'Ο κ. Κλάϊν παρατηρεῖ ἰδίως ὅτι ἡ παραδοξοτέρα τῶν διαμορφώσεων τούτων, ἤτοι δύω ἐγγὺς ἀλλήλων κείμενοι κρατῆρες, οἵτινες πρὸ 40 ἐτῶν ἦσαν εἷς καὶ μόνος, παρομοιάζοντες σήμερον πρὸς κομήτην μετὰ οὐρᾶς, δεικνύουσι μεταβολὰς ὅλως δυσεξηγήτους· ὁ δυτικὸς κρατὴρ δεικνύει ἐνίοτε τοιαῦτα πολυποίκιλα συντρίμματα τοῦ ὄγκου αὐτοῦ, ὁποῖα οὐδεμία γραφικὴ τέχνη δύναται νὰ παραστήσῃ· κατὰ δὲ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1878 νὐρύνθη αἰφνιδίως ἡ περιοχὴ ὡς καὶ τὸ βάθος αὐτοῦ. 'Ο κ. Κλάϊν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ παρακολουθεῖ τὴν αὔξησιν ταύτην καὶ ὅμως δὲν ἐδυνήθη νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν αἰτίων αὐτῆς· οὔτε ὀμίχλην, οὔτε καπνὸν οὔτε κίνησίν τινα κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ ἐν αὐτῇ.

Καὶ τοιαύτη μὲν εἶναι ἡ Σελήνη, ἥτις, ἐνῷ τοσαύτας πάσχει μεταβολὰς ἐπιφανείας, ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐθεωρεῖτο ὡς ἀναλλοίωτός τις μάζα, ἀντιπροσωπεύουσα τὸν θάνατον καὶ τὴν αἰωνίαν ἠσεμίαν· ἀλλ' ἀφοῦ ἀπεδείχθη ἅπαξ τὸ ὅλως ἀβάσιμον τῆς θεωρίας ταύτης, θέλει βεβαίως αὐξηθῇ ταχύτατα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιστημόνων παρατηρητῶν αὐτῆς, καὶ τὸ γήϊνον ὄμμα ὁλονὲν βαθύτερον θ' ἀτενίζῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς *νεκρανασταστάσης Σελήνης*.

'Εν Κων[πόλει, 'Ιούνιος 1870. Γ. Κατσελιδης.

Η ΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΑΡΡΥ

'Ο Χάρρυ Γράδιεντ ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἤδη ἡλικίας ἐπέστρεψε τὴν προσοχὴν τῶν περὶ αὐτόν, διὰ τὴν ἐπιδεξιότητα μεθ' ἧς κατεσκεύαζε διάφορα διὰ μηχανισμοῦ κινούμενα μικρὰ παιγνίδια. Μόλις αἱ σπουδαῖαι ἀσχολίαι τῷ ἄφινον καιρὸν διαθέσιμον, καὶ ἐπεδίδετο εὐθὺς εἰς ὑδραυλικοὺς καὶ ἠλεκτρικοὺς ὑπολογισμοὺς παραδοξοτάτους. Κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν διηγοῦμαι ἦγε τὸ εἰκοστὸν πέμπτον μόνον ἔτος, εἶχεν ἤδη κάμει πολλὰς θαυμασίας ἐφευρέσεις, ἀλλὰ δὲν τῷ εἶχεν ἔτι δοθῆ εὐκαιρία καὶ νὰ τὰς ἐφαρμόσῃ. Εὑρισκόμεθα ὁμοῦ εἰς τὴν Γαλλίαν, καταγινόμενοι εἰς τεκτονικὰς ἐργασίας, ἃς εἴχομεν ἀναλάβει δι' ἀγγλικὸν ἐμπορικὸν οἶκον, ὅτε μεμακρυσμένος τις συγγενής του ἀπέθανεν αἰφνιδίως, ἐγκαταλιπὼν αὐτῷ ὡραῖον κτῆμα, μετὰ τερπνῆς ἐξοχικῆς οἰκίας, ἀπέχον λεύγας τινὰς τοῦ Λονδίνου.

'Απῃτεῖτο μεγάλη ἐργασία πρὸς τακτοποίησιν τοῦ τε κτήματος καὶ τῆς οἰκίας. 'Ο Χάρρυ ἀνεχώρησε πάραυτα εἰς τὴν 'Αγγλίαν καὶ ἀποχαιρετῶν με, μοι εἶπε μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἐπάρσεως.

— 'Αγαπητέ μοι Μάξ, εὐθὺς ὡς ἐπιστρέψῃς, πρέπει νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἴδῃς. Νομίζω ὅτι εἶσαι ἠναγκασμένος νὰ διαμείνῃς ἐδῶ ἐπὶ δεκαοκτὼ ἔτι μῆνας, ἀκριβῶς τὸν χρόνον, οὗ ἔχω ἀνάγκην ὅπως εὐπρεπίσω τὴν οἰκίαν ὡς ἐννοῶ ἐγώ. 'Ω

φίλε μου! ὁποία κατοικία! ποτὲ δὲν θὰ ἔχῃς ἴδῃ ὁμοίαν αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς σήμερον δὲν ἐργάζομαι πλέον διὰ τὸ κοινόν· ἀφιερῶ πᾶσαν τὴν ἱκανότητά μου εἰς τὸ ἴδιόν μου συμφέρον καὶ εἰς τὴν ἰδίαν μου τέρψιν. Θὰ γεμίσω τὴν οἰκίαν μου περιέργων καὶ παραδόξων ἐφευρέσεων, ὁποίας οὐδεὶς οὐδέποτε ἐφαντάσθη.

Οἱ δεκαοκτὼ μῆνες παρῆλθον, καὶ ὅτε ἀπεπεράτωσα τὰς ἐργασίας μου, ἐπανῆλθον εἰς Λονδῖνον. Εἶχον ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Χάρρυ· μόλις ἔμαθεν ὅτι εἶχον ἐπιστρέψει, μὲ προσεκάλεσε δι' ἐνθερμοτάτων παρακλήσεων νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ. Ἐγὼ δὲ προθύμως συνῆνεσα, καθότι ἤμην περιχαρής, διότι ἔμελλον νὰ ἐπανίδω τὸν φίλον μου. Τῷ ἔγραψα ὅτι θὰ ἔφθανον τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς ἑσπέρας εἰς τὸν πλησιέστατον πρὸς αὐτὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν. Συνέλεξα λοιπὸν τὰ πράγματά μου καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν ἤμην ἐν τῷ ὁρισθέντι τόπῳ. Ὁ Χάρρυ μὲ περιέμενε μετὰ τοῦ δίφρου του καὶ ταχέως εὑρέθημεν ἐπὶ τῆς ὡραίας ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν κατοικίαν του.

— Βλέπεις τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ἐκεῖ κάτω μεταξὺ τῶν δένδρων; μοὶ ἔλεγε. Εἶναι ἡ οἰκία μου. Ἐκείνη πρὸ τῆς ὁποίας μόλις διήλθομεν, ἡ ἄλλη ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ ἡ τρίτη ἐκείνη τῆς ὁποίας βλέπεις τὰς καπνοδόχους—δὲν σοὶ ἀναφέρω δὲ τὰς ἄλλας, ἃς δὲν δύναταί τις νὰ ἴδῃ ἐντεῦθεν—ὅλαι κατέχονται ὑπὸ φίλων μου. Ἐτοποθέτησα ἐντὸς ὅλων τούτων τῶν οἰκιῶν τηλεγραφικὰ σύρματα, ὥστε τὴν ἑσπέραν, ὁπότε δὲν ἔχω τινὰ ἀσχολίαν, παίζω τηλέγραφον μὲ τοὺς γείτονας. Εἶναι διασκεδαστικώτατον.

Εἴχομεν φθάσει πρὸ τῶν κιγκλίδων τῆς οἰκίας. Ὁ Χάρρυ ἐσταμάτησε, τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν καὶ ὡς ἀφ' ἑαυτῆς ἡ κιγκλὶς ἀνεῴχθη.

— Θεέ μου, ἀνεφώνησα· ἰδοὺ πρᾶγμα ἀληθῶς περίεργον. Πῶς ἀνεῴχθη ἡ κιγκλὶς αὕτη;

— Ἁπλούστατον. Ἔθεσα καθ' ὅλον τὸ πλάτος τῆς ὁδοῦ πλάκα σιδηρᾶν. Ἡ πίεσις τῶν τροχῶν κάμπτει αὐτήν, ἡ κίνησις μεταδίδεται διὰ ὑπογείων μοχλῶν καὶ ἡ κιγκλὶς ἀνοίγει. Λαβὶς κρατεῖ αὐτὴν μέχρις οὗ διέλθομεν ἐπὶ ὁμοίας πλακὸς πρὸς τὸ ἄλλο μέρος· τότε ἡ λαβὶς ἀποσπᾶται καὶ ἡ κιγκλὶς καταπίπτει.

— Λίαν πρακτικὴ τῷ ὄντι ἐπινόησις.

— Τῇ ἀληθείᾳ.

Ὅτε δ' ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας εὕρομεν τὸν θεράποντα ἕτοιμον νὰ κρατήσῃ τὸν ἵππον καὶ θαλαμηπόλος ἀνέῳξε τὴν θύραν. Ἐπειδὴ ἐξέφρασα τὴν ἀπορίαν μου:

— Καὶ πάλιν ἁπλούστατον, μοὶ εἶπεν ὁ Χάρρυ μειδιῶν. Ὅτε διήλθομεν τὴν κιγκλίδα, τὸ βάρος τῆς ἁμάξης ἔφερεν εἰς συνάφειαν δύο ἠλεκτρικὰ σύρματα, ἅτινα διέρχονται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ συγκοινωνοῦσι μὲ κώδωνα εἰς τὸν σταῦλον καὶ μὲ ἕτερον εἰς τὸ μαγειρεῖον. Οὕτω δὲ κατὰ τὴν ἄφιξίν μας οἱ ὑπηρέται εὑρίσκονται ἐδῶ ὅπως μᾶς ὑποδεχθῶσι.

Εἰσήλθομεν. Ἡ δεσποινὶς Γράδιεντ ἦλθεν εἰς τὸν διάδρομον εἰς προϋπάντησιν ἡμῶν καὶ ὁ ἀδελφός της μ' ἐπαρουσίασεν. Ἦτο μεγαλόσωμος ἰσχνὴ καὶ τραχεῖα γυνή, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔχουσα ὁμοιότητα πρὸς τὸν Χάρρυ. Ἔφερε κυανᾶ δίοπτρα καὶ ἴσως ἡ μικρὰ αὕτη λεπτομέρεια συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ μοὶ φανῇ ἔτι μᾶλλον ἄχαρις καὶ ψυχρά.

Ἀποβάλλων τὸ ἐπανωφόριόν μου εἰς τὸν διάδρομον, παρετήρησα ἀλλόκοτον μηχανήν, ἥτις ὡμοίαζε, πλὴν τῶν παραπετασμάτων, συσκευὴν καταντλήματικῶν λουτρῶν (appareil à douches). Συνέκειτο ἐκ διαφόρων καθέτων στελεχῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων προσηρμόζοντο ῥάβδοι, ὧν ἑκάστη ἔφερε ψῆκτραν κατὰ τὸ ἄκρον.

— Τί πρᾶγμα εἶναι τοῦτο; ἠρώτησα τὸν Χάρρυ.

— Εἶναι ἡ αὐτόματος ψηκτρομηχανή μου. Θὰ σοὶ τὴν ἐξηγήσω. Βλέπεις ἐδῶ εἰς τὰ κάτω τὸ μικρὸν τοῦτο κάθισμα τὸ ἔχον ἑνὸς ποδὸς ὕψος; Ὅταν ἀναβαίνει τις ἐπ' αὐτοῦ, τοῦτο γαμηλοῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ κινεῖ ὁλόκληρον σύστημα τροχῶν καὶ μοχλῶν. Ὥστε, ὁ θέλων νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς συσκευῆς παρέχει ὁ ἴδιος διὰ τοῦ βάρους του τὴν κινητήριαν δύναμιν. Οἱ βραχίονες οὗτοι τοὺς ὁποίους βλέπεις ὡπλισμένους μὲ ψήκτρας, ἐμψυχοῦνται διὰ κινήσεως κυκλοειδοῦς καὶ σὲ ψήχουσι ταυτοχρόνως πανταχοῦ. Ἀλλὰ περίμενε· μᾶλλον περίεργον καὶ πολύπλοκον εἶναι ἡ ψῆκτρα ἣν βλέπεις εἰς τὰ ἄνω. Δύναταί τις νὰ τὴν ἐκλάβῃ ἀντὶ πιλοθήκης διῃρημένης εἰς δύο κατὰ τὸ ὕψος. Βλέπεις, ὅτι τὰ δύο τεμάχια ἀπέχουσι τώρα ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ περάσῃ διὰ μέσου αὐτῶν. Παρατήρησον προσέτι ὅτι εἶναι ἐφωδιασμένα μὲ τρίχας καὶ περασμένα εἰς δύο ῥάβδους. Ὅταν ἡ μηχανὴ τεθῇ εἰς κίνησιν, ταῦτα συνωθοῦνται, ἁρπάζουσι τὸν πῖλόν σου, στρέφονται ταχέως περὶ αὐτὸν καὶ εἰς δύο δευτερόλεπτα οὗτος εἶναι ἐντελῶς καθαρὸς ὡς καὶ ὁ ἐπενδύτης σου καὶ αἱ περισκελίδες σου καὶ τὰ ὑποδήματά σου. Ἅμα δὲ τὸ κάθισμα φθάσῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἐδάφους, ἡ πιλοθήκη ἀνοίγει ἐκ νέου καὶ σοὶ ἀπηδίδει τὴν ἐλευθερίαν σου· τότε ἐλατήριόν τι ὠθεῖ πάλιν τὸ κάθισμα καὶ τὸ ἐπαναφέρει εἰς τὴν θέσιν του· ἡ συσκευὴ εἶναι ἑτοίμη νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν κόνιν τῶν πραγμάτων ἄλλου τινὸς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπεκρίθην, ἡ συσκευή σου εἶναι λίαν ἐντεχνος, καὶ θὰ ἤμην κατηυχαριστημένος νὰ τὴν ἴδω ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ.

— Τοῦτο λίαν εὔκολον.

Καὶ πάραυτα ὁ Χάρρυ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ καθίσματος. Αἱ ψῆκτραι τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ὑποδημάτων ἤρχισαν εὐθὺς τὴν ἐργασίαν των· καὶ ἡ συσκευὴ δὲ τῶν πίλων, ἐκινήθη μετά τινας στιγμάς. Τότε κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ πίλου καὶ διῆλθεν ἐπ' αὐτοῦ δεκαπέντε ἕως εἴκοσι φοράς· ἔπειτα ἐχωρίσθη καὶ ὁ Χάρρυ κατῆλθε.

— Ἰδού, εἶπεν. Ἔλα πήδησον ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ δοκίμασον ὁ ἴδιος.

— Ὄχι, εὐχαριστῶ. Ὄχι τώρα. Ἄλλην φοράν, ἴσως.

Ἠσθανόμην τὰ νεῦρά μου πολὺ ἠρεθισμένα ὥστε δὲν ἀντεῖχον νὰ ὑποβάλω ἐμαυτὸν τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τοιαύτην δοκιμασίαν.

— Σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς ὀλίγα λεπτά, εἶπεν ὁ Χάρρυ. Θὰ εἴπω δύο λέξεις εἰς τὴν ἀδελφήν μου καὶ θὰ ἐπανέλθω.

Μόλις μὲ ἀφῆκε καὶ ἐγὼ ἐξετάζων τὴν ἀλλόκοτον συσκευήν, κατελήφθην ὑπὸ ἀκρατοῦς ἐπιθυμίας νὰ τὴν δοκιμάσω. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πρὸ ὀλίγων ἔτι στιγμῶν δὲν ἤθελον· ἀλλ' ἤμην μόνος, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ μ' ἐμπαίξῃ διὰ τὸ ἄστατον τοῦ χαρακτῆρός μου· θαῤῥαλέως ἀνέβαινον ἐπὶ τοῦ καθίσματος. Αἱ ψῆκτραι τῶν ἐνδυμάτων ἐξεπλήρωσαν ἀρκετὰ καλὰ τὸ χρέος των. Ἀλλ' ὁ μηχανισμὸς τῶν πίλων . . . Ὦ κατάρα! δὲν εἶχον συλλογισθῆ ὅτι εἶχον ἐκβάλλει τὸν πῖλόν μου καὶ ὅτι ἤμην ὑψηλότερος τοῦ φίλου μου, τοὐλάχιστον κατὰ τὴν κεφαλήν· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι ἡ ἀνηλεὴς μηχανὴ μὲ ἥρπασεν ἀπὸ τὸ πρόσωπον καὶ ἤρχισε νὰ μοῦ τὸ καθαρίζῃ μετ' ἐκπληκτικῆς δυνάμεως.

— Βεβαιότατα, εἶπον κατ' ἐμαυτόν, ἡ μύτη μου θὰ γείνῃ μία μεγάλη πληγή.

Προσεπάθησα νὰ κύψω, ἀλλ' αἱ ψῆκτραι τῶν ἐνδυμάτων μοὶ ἔδιδον τόσῳ τρομερὰ κτυπήματα εἰς τὴν ῥάχιν, ὥστε προετίμησα νὰ σταθῶ ὄρθιος καὶ νὰ ὑπομείνω. Βὐτυχῶς ἡ καταδίκη δὲν διήρκεσε πολύ, καὶ ἡ φρικώδης μηχανὴ ἐσταμάτησεν. Ἅμα ἀνέῳξα τοὺς ὀφθαλμούς μου, εἶδον ἐνώπιόν μου τὸν Χάρρυ ἐκ καρδίας γελῶντα. Ὁ θυμός μου ἦτο φοβερός, ἡ λίαν μακρὰ καὶ ὡραία γενειάς μου, διὰ τὴν ὁποίαν εἶμαι λίαν ὑπερήφανος, ἦτο εἰς ἐλεεινὴν ἀταξίαν· ἓν μέρος αὐτῆς εἶχεν εἰσέλθει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὸ ἄλλο εἶχε περιπλεχθῆ περὶ τὰ ὦτά μου. Ἡ δὲ κόμη μου εἶχεν ἀνορθωθῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.

— Ἀποτρόπαιος συσκευή! ἀνεφώνησα, προσπαθῶν νὰ ἐπανορθώσω τὰς συμφοράς, ἃς εἶχεν ὑποστῆ ἡ κεφαλή μου.

Ὁ Χάρρυ ἐπνίγετο ἀκόμη γελῶν. Ἅμα ἐγένετο κύριος ἑαυτοῦ, μοὶ ἐξήγησεν ὅτι ἡ μηχανὴ δὲν ἦτο προσηρμοσμένη εἰς τὸ ἀνάστημά μου καὶ ὅτι ἂν εἶχον κάμει τὴν δοκιμὴν ὅτε μοὶ τὸ προέτεινε θὰ εἶχε διορθώσει αὐτὴν προσηκόντως.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, τῷ εἶπον προσπαθῶν καὶ ἐγὼ νὰ γελάσω, εὑρίσκω ὅτι ἀρκούντως ἐδουρτσίσθην σήμερον. Ἄς ἀναβῶμεν τώρα.

Ἐν μιᾷ στιγμῇ εἰσῆλθομεν εἰς ὡραιότατον δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἦτο προσδιωρισμένον δι' ἐμέ.

— Τὸ δωμάτιον τοῦ μακαρίτου θείου μου, κατὰ τὰ δύο ἢ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του, μοὶ εἶπεν ὁ Χάρρυ. Βλέπεις ἐκεῖνον τὸν κοιτῶνα εἰς τὸ βάθος; εὑρίσκεται ἀκόμη ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν της ἡ μικρὰ κλίνη ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔπαιρνεν ἐνίοτε ἕνα μικρὸν ὕπνον τὴν ἡμέραν· ἐὰν θέλῃς, θὰ ἔλθω νὰ κοιμηθῶ ἐκεῖ διὰ νὰ ἔχῃς συντροφίαν καὶ νὰ ὁμιλήσω ἐκτενέστερον μετὰ σοῦ περὶ τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος.

— Ὄχι, ὄχι, μὴ λαμβάνῃς κάμμιαν ἐνόχλησιν δι' ἐμέ.

— Ὅπως θέλῃς. Ἀλλ' ἔχω ἄπειρα πράγματα νὰ σοὶ δείξω. Ἔλα λοιπόν. Κατὰ πρῶτον, ἐπειδὴ ἐπέρχεται νύξ, θὰ ἀνάψωμεν τὸ φωταέριον· τὸ ἀνάπτω διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Εἰς τὸ ὑπόγειον ὑπάρχει ἀριθμὸς ἠλεκτρικῶν συστοιχιῶν καὶ σύρματα καθ' ὅλην τὴν οἰκίαν. Κύτταξε, πιέζω τὸ ἐλεφάντινον τοῦτο κομβίον, δύο σύρματα ἔρχονται εἰς συνάφειαν καὶ εἰς ἠλεκτρομαγνήτης περιστρέφει τὴν στρόφιγγα. Παραχρῆμα σπινθὴρ διατέμνει τὴν ἀκτῖνα τοῦ φωταερίου καὶ τοῦτο ἐκλάμπει. Ἀλλὰ δὲν ἐτελειώσαμεν. Βλέπεις εἰς τὴν ὀροφήν, ὑπεράνω τοῦ μυκτῆρος (bec), τὴν δοκὸν ἐκείνην ἥτις σχηματίζεται ἐκ δύο διαφόρων μετάλλων; Λοιπόν, τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν διαστέλλεται πλέον τοῦ ἄλλου ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος, ὥστε θερμαινόμενον πιέζει μοχλὸν εὑρισκόμενον ἐντὸς τῆς ὀροφῆς· ὁ μοχλὸς οὗτος διαβιβάζει τὴν κίνησιν εἰς τὴν λαβίδα, ἥτις κρατεῖ τὰς κιγκλίδας τῶν παραθύρων καὶ τὴν ἀνασηκώνει· αἱ κιγκλίδες καταπίπτουσι πάραυτα καὶ κλείουσι διά τινος ἐλατηρίου· προσκρούουσι προσέτι πίπτουσαι ἐπὶ γλωττίδος τινὸς ἥτις καὶ αὕτη καταῤῥίπτει βάρος, τὸ ὁποῖον παρασύρει μεθ' ἑαυτοῦ τὰ παραπετάσματα καὶ τὰ φέρει πρὸ τοῦ παραθύρου.

Μόλις ὁ Χάρρυ εἶχε τελειώσει τὴν ὁμιλίαν του καὶ τὸ μέταλλον θερμανθὲν ἀρκούντως ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ φωταερίου, ἔπεσε τὸν μοχλὸν ὅστις ἔκλεισε τὰς κιγκλίδας καὶ ἔσυρε τὰ παραπετάσματα, ὡς διὰ μαγείας.

— Τῷ ὄντι λίαν εὐφυὲς τῷ εἶπον. Ἀλλ' ἰδοὺ ἄλλο κομβίον φέρον τὸ γράμμα Κ, εἰς τί χρησιμεύει;

— Τὸ Κ τοῦτο σημαίνει κίνδυνος. Ὑπάρχει ὅμοιόν τι κομβίον εἰς ὅλα τὰ δωμάτια, ἀλλ' εὐτυχῶς, οὐδέποτ' ἐχρησίμευσαν μέχρι τοῦδε. Πιέζων τις αὐτό, κρούει διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ μέγαν κώδωνα εὑρισκόμενον ἐπὶ τῆς στέγης τῆς οἰκίας, ὅστις ἐξακολουθεῖ νὰ ἠχῇ ἑνόσῳ δὲν διακοπῇ τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα. Δὲν θὰ τὸ δοκιμάσωμεν, διότι φοβοῦμαι μὴ ἀνησυχήσωμεν ὅλους τοὺς γείτονάς. Ἀλλ' ἔχομεν ἔτι καὶ ἄλλα νὰ ἴδωμεν. Εἰς τὸν κοιτωνίσκον τοῦτον, τὸν διὰ παραπετάσματος κεκλεισμένον, ἐτοποθέτησα συ-

σκευὴν καταντληματικῶν λουτρῶν, ἥτις κινεῖται ἀφ' ἑαυτῆς. Δὲν ἔχῃς ἢ νὰ διέλθῃς καὶ τὸ ὕδωρ φθάνει μετὰ δύο ἢ τρία δευτερόλεπτα. Δύνασαι νὰ τὸ δοκιμάσῃς αὔριον τὴν πρωΐαν.

— Εὐχαρίστως. Ἡ οἰκία σου γέμει περιέργων ἐφευρέσεων. Ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι ἐπεθεωρήσαμεν πᾶν ὅ,τι εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ δωματίου.

— Ὄχι ἀκόμη. Θέλεις νὰ ἴδῃς ἂν ὑπάρχῃ ὕδωρ ἐντὸς τῆς λεκάνης ταύτης;

Ἐπλησίασα καὶ εἶδον ὅτι τὸ ὕδωρ ἤρχιζε νὰ ῥέῃ ἐντὸς αὐτῆς ἐκ στροφιγγος, ἀνοιγούσης ἄνωθεν.

— Ἰδοὺ πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα· ἐνῶ ἐβάδιζες πρὸς τὸν νιπτῆρα, ἐπάτησες ἐπὶ ἐλατηρίου κεκρυμμένου ἐντὸς τοῦ ἐδάφους καὶ τὸ ὁποῖον προξενεῖ τὴν ῥοὴν τοῦ ὕδατος. Ἐπιστρέφων θὰ πατήσῃς ἐπὶ ἄλλου ἐλατηρίου καὶ τὸ ὕδωρ θὰ φύγῃ δι' ἑτέρας ὀπῆς.

Ἐθαύμαζον τὸν μηχανισμὸν τοῦτον, ὅτε προσέθηκε:

— Ἓν ἀκόμη καὶ θὰ τελειώσωμεν. Βλέπεις πλησίον τῆς κλίνης τοὺς δύο τούτους ἀκουστικοὺς σωλῆνας; Ὁ φέρων σημεῖον *ἀρ. 1* συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ δωματίου μου· ὁ δὲ *ἀρ. 2* μετὰ τοῦ δωματίου τῆς ἀδελφῆς μου. Δὲν πιστεύω νὰ σοὶ δοθῇ ἀφορμὴ νὰ κάμῃς χρῆσιν τοῦ τελευταίου τούτου, ἀλλ' ἂν κατὰ τύχην λάβῃς ἀνάγκην ἐμοῦ. . . .

— Ἐξαίρετα, τῷ ἀπεκρίθην.

Ἐπὶ τούτοις μὲ ἀφῆκε. Ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος καὶ ἔπρεπε νὰ ἐπανορθώσω ὀλίγον τὸ ἄτακτον τῆς ἐνδυμασίας μου. Κατερχόμενος, συνήντησα εἰς τὴν κλίμακα τὸν Χάρρυ, ὅστις μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ ἤμεθα τέσσαρες εἰς τὸ γεῦμα, καθότι ἡ ἀδελφή του ἐκάλεσε γείτονά τινα, τὴν δεσποινίδα Δένθυ.

Εὕρομεν τὰς κυρίας εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐπαρρησιάσθην εἰς τὴν δεσποινίδα Δένθυ.

Εἴχομεν εὐχάριστον μικρὸν γεῦμα, καὶ ὅτε αἱ κυρίαι ἀπεσύρθησαν, ὁ Χάρρυ μοὶ ἐξήγησεν ἀκόμη τινὰς τῶν ἐφευρέσεών του καὶ μοὶ ἔδειξε τοὺς τηλεγράφους, δι' ὧν συνεκοινώνει μετὰ τῶν γειτόνων του. Ἐνῷ συνδιελεγόμεθα ἠκούσθη ἦχος κωδώνων.

— Ὁ Πούλ, εἶπεν ὁ Χάρρυ. Τί ἄρά γε νὰ θέλῃ;

Ἠκούσθησαν κατόπιν ἀλλεπάλληλοι μικροὶ κρότοι, *κλίκ, κλίκ, κλίκ*. . . .

— Μὲ ἐρωτᾷ ἂν θέλω νὰ ὑπάγω αὔριον τὴν ἑσπέραν νὰ παίξω μαζῆ του σφαιριστήριον. Θὰ τῷ εἴπω ὅτι ξενίζω παρ' ἐμοὶ φίλον μου.

Κλίκ, κλίκ.

— Μοὶ ἀποκρίνεται: φέρε καὶ τὸν φίλον σου. Τί λέγεις, Μάξ; θέλεις νὰ ἔλθῃς;

— Εὐχαρίστως, ἀπεκρίθην.

Ἡ μηχανὴ ἔκαμεν ἐπί τινα καιρὸν *κλίκ, κλίκ, κλίκ.*

Ὁ Χάρρυ κατέλαβε πάλιν τὴν θέσιν του πλησίον μου, καὶ εἶπε:

— Λοιπὸν καὶ αὐτὸ ἐτελείωσε. Ἐμείναμεν σύμφωνοι.

Εὐθὺς μετέπειτα ὑπήγομεν νὰ ἐπανεύρωμεν τὰς κυρίας εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἡ δεσποινὶς Δένθυ εἶχεν ὡραιοτάτην φωνήν· ἔψαλε μερικὰς διῳδίας μετὰ τοῦ Χάρρυ, καὶ ἐπειδὴ ἐφαίνετο ὅτι τὰς ἐγνώριζον εἰς τὴν ἐντέλειαν, ὑπέθεσα ὅτι τὰς εἶχον συχνὰ μελετήσει ὁμοῦ. Ἀκολούθως ὁ Χάρρυ ἔπαιξε τεμάχιον ἐπὶ μικροῦ ὀργάνου, τὸ ὁποῖον καθ' ἃ μοὶ ἐξήγησεν ἦτο ὄργανον ὑδραυλικόν. Εἶχε θέσει ἐπὶ στέγης, εἶδος ἀνεμομύλης ἥτις ἔβαλλεν εἰς κίνησιν ἀντλίαν, δι' ἧς τὸ ὕδωρ ὑψοῦτο ἀρκούντως, ὥστε καταπίπτον ἐκίνει τὸν φυσητῆρα τοῦ ὀργάνου. Ὅτε ἐτελείωσε τὸ τεμάχιόν του:

— Βεβαίως δὲν ὑποθέτεις, εἶπεν, ὅτι τὸ ὄργανόν μου παίζει ἀφ' ἑαυτοῦ.

— Τί ἐννοεῖς; ἴσως τὸ χορδίζεις ὡς ὡρολόγιον καὶ τότε παίζει τὰς μελῳδίας τὰς παρεσκευασμένας ἐπὶ τοῦ τυμπάνου του.

— Ὄχι, οὐδόλως· οὔτε τύμπανον ὑπάρχει οὔτε ἐλατήριον.

Τότε πρὸς μεγάλην μου ἔκπληξιν, ἠκούσαμεν μίαν *sonáta* τοῦ Βετχόβεν. Τὰ πλῆκτρα κατέπιπτον ὡς εἰ πιεζόμενα ὑπὸ δακτύλων. Ἀλλὰ δάκτυλοι δὲν ὑπῆρχον.

Ἐπὶ τέλους ὁ Χάρρυ μοὶ ἀπεκάλυψε τὸ μυστήριον. Εἷς τῶν φίλων του, ἄριστος μουσικός, ὅστις κατῴκει λεύγας τινὰς μακρὰν αὐτοῦ, εἶχεν ὄργανον καθ' ὅλα ὅμοιον πρὸς τὸ ἰδικόν του. Καλώδιον περιέχον ἀριθμὸν τινα συρμάτων ἔφθανεν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὀργάνου εἰς τὸ ἄλλο, καὶ περιστρέφων τις ἕλικα προσκάλει ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα· ἅμα ἐξήγαγέ τις φθόγγον ἐπὶ τοῦ πρώτου, καὶ ὁ αὐτὸς φθόγγος ἐπανελαμβάνετο ἐπὶ τοῦ δευτέρου ὑπὸ ἠλεκτρομαγνήτου. Οὕτω τὸ τεμάχιον τοῦ Χάρρυ εἶχεν ἐκτελεσθῆ ταυτοχρόνως ἐπὶ τοῦ ἄλλου ὀργάνου καὶ τώρα ἔπαιζεν ὁ φίλος του ἕτερον τοῦ ὁποίου ἀπελαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἓν τεμάχιον διεδέχετο ἕτερον, καὶ ἐκ διαλειμμάτων ὁ Χάρρυ ἤνοιγεν ὁμιλίαν τηλεγραφικὴν μετὰ τοῦ γείτονός του.

Ὅτε πλέον ἡ ἑσπέρα προυχώρησεν, ἡ δεσποινὶς Δένθυ ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ ὁ Χάρρυ προέτεινε νὰ τὴν συνοδεύσῃ μέχρι τῆς οἰκίας της, ἀφίνων ἐμὲ μετὰ τῆς δεσποινίδος Γράδιεντ, ἥτις μόλις ἐμείναμεν μόνοι, καὶ μὲ ἠρώτησε τί εἶχον ἰδεῖ ἐκ τῶν ἱεραποστόλων ἡμῶν κατὰ τὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαμονήν μου. Ἀπεκρίθην ὅτι οὐδὲν εἶχον ἰδεῖ. Μοὶ εἶπε τότε ὅτι παρακολουθεῖ μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος τὰς ἐργασίας τῶν ἱεραποστόλων, καὶ ὅτι ἦτο τότε ἀκριβῶς ἀπασχολημένη εἰς τὸ νὰ ἑτοιμάζῃ διὰ τοὺς μικρούς Μαύρους ἐνδύματα ἐκ γάζης, ἅτινα, ἀναμφιβόλως ἤθελον εἶναι λίαν δροσερὰ καὶ εὐχάριστα. Ἀκολούθως ἠρωτήθην κατὰ βάθος περὶ τῆς ἠθικῆς ἐν γένει καταστάσεως τῶν χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας εἶχον διαμείνει. Ἤρχιζον νὰ εὑρίσκω μακρὰν τὴν ἀπουσίαν τοῦ Χάρρυ. Τέλος ἐπανῆλθε καὶ ἀφοῦ ἐπίομεν ἓν *γκρόγ* καὶ ἐκαπνίσαμεν, διηυθύνθημεν πρὸς τὰ δωμάτιά μας· ἀλλὰ πρὶν ἢ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ κατακλιθῶ, ἐπέμεινε νὰ γνωρίσω καὶ ἄλλην ἐπινόησίν του, σκοπὸν ἔχουσαν νὰ προφυλάττῃ τὴν οἰκίαν ἀπὸ κλέπτας.

— Ἡ θύρα τῆς εἰσόδου, μοὶ εἶπεν, ἔχει λαβὴν ἐκ χαλκοῦ μὲ τὴν ὁποίαν συνέχεται ἠλεκτρικὸς ἀγωγός· ὅταν ὑπάγω νὰ κατακλιθῶ ἐγκαθιστῶ τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ἠλεκτρικῶν συστοιχιῶν διὰ μικρᾶς τινος συσκευῆς εὑρισκομένης ἐντὸς τοῦ δωματίου μου. Ἐὰν λοιπὸν δοκιμάσῃ τις ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, δυσχυρία του! Μόλις ἐγγίσῃ τὴν λαβήν, καὶ πάραυτα αἰσθάνεται φρικτὸν τιναγμὸν καὶ αἱ χεῖρές του συσφίγγονται τόσον, ὥστε τῷ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀφήσῃ ὅ τι κρατεῖ. Πρέπει νὰ ὁποστῇ τὴν τιμωρίαν ταύτην μέχρις οὗ μοὶ φανῇ ἀρεστὸν νὰ διακόψω τὸ ῥεῦμα.

— Ἀλλ' ἂν δὲν τὸν ἀκούσῃς; πρέπει τότε νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα;

— Ἐλήφθη πρόνοια περὶ πάντων· μόλις ἐγγίσει τις τὴν συσκευὴν ταύτην, καὶ κώδων ὑπάρχων εἰς τὸ δωμάτιόν μου, εὐθὺς μοὶ τὸ ἀναγγέλλει.

Τέλος ἠδυνήθην νὰ κατακλιθῶ. Ὁ Χάρρυ μὲ ἀπεχαιρέτισε πρὸ τῆς θύρας τοῦ δωματίου μου, λέγων ὅτι ἂν εἶχον ἀνάγκην τινὸς τὴν νύκτα, νὰ τὸν κράξω διὰ τοῦ ἀκουστικοῦ σωλῆνος. Κατεκλίθην εὐθὺς εἰς τὴν κλίνην μου, ἀλλὰ μόλις ἀπεκοιμήθην, καὶ βλέπω ὄνειρον ὅτι εὑρισκόμην ἐντὸς σιδηροδρόμου καὶ ὅτι ἡ μηχανὴ ἐσύριζε φρικτά. Ἐξύπνησα καὶ τότε ἐννόησα ὅτι ὁ Χάρρυ ἐσύριζεν εἰς τὸν σωλῆνα διὰ νὰ μὲ φωνάξῃ. Τὸν ἠρώτησα τί ἤθελε:

— Τίποτε. Ἤθελον μόνον νὰ ἴδω ἂν τὰ πάντα ἦναι ἐν τάξει καὶ νὰ σοὶ εἴπω ὅτι τὸ πρόγευμα εἶναι εἰς τὰς ἐννέα. Τῷ ἀπεκρίθην πάραυτα ὀλίγον μετ' ἀθυμίας:

— Ναί! τὰ πάντα ἦσαν ἐν τάξει ὡς πρὸ ὀλίγου, ὅτε ἐκοιμώμην ὄντως ὡς μακάριος ἄνθρωπος. Θὰ προσπαθήσω ν' ἀνακτήσω τὸν ὕπνον μου, ἀλλὰ μὴ μ' ἐξυπνήσῃς πλέον.

— Μὴ μ' ἐξυπνήσῃς πλέον. Κάλλιστα! Ἔπρεπεν ὅμως ν' ἀποκοιμηθῶ πάλιν καὶ ἀδύνατον νὰ τὸ κατορθώσω. Τέλος ἀφοῦ ἐστράφην ἐπανειλημμένως τῇδε κἀκεῖσε, ἠθέλησα νὰ παίξω εἰς τὸν Χάρρυ τὸ αὐτὸ παιγνίδιον. Ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὸν σωλῆνα, ἔκραξα καὶ περιέμενον.

— Λοιπόν, ἠρώτησε φωνή τις.

— Ἀδύνατον νὰ κοιμηθῶ. Ὁποίαν χάριν θὰ μοὶ ἔκαμες ἂν ἤρχεσο εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἢ ἂν μοὶ ἐπέτρεπες νὰ ἔλθω εἰς τὸ ἰδικόν σου. Καλλίτερον ὅμως νὰ ἔλθῃς σύ. Θὰ κατεκλίνεσο εἰς τὴν μικρὰν κλίνην ὡς μοὶ προέτεινες.

Κεραυνοβόλος ἀπάντησις μοὶ διεβιβάσθη πάραυτα. Ὦ φρίκη! Εἶχον λανθασθῆ ὡς πρὸς τὸν σωλῆνα, καὶ εἶχον ἀποταθῆ πρὸς τὴν δεσποινίδα Γράδιεντ. Ἐπεχείρησα ἐπανειλημμένως νὰ τῇ ἐξηγήσω ὅτι ἠπατήθην. Ἀλλ' οὐδεμία ἀπάντησις. Βεβαίως ἡ δεσποινὶς Γράδιεντ εἶχε κλείσει τὸν σωλῆνα καὶ δὲν ἤθελε τίποτε ν' ἀκούσῃ. Τί νὰ κάμω; Νὰ κοιμηθῶ; οὐδὲ κἂν νὰ τὸ συλλογισθῶ. Ἂν ἠδυνάμην μόνον νὰ ἔχω ὀλίγον φῶς· ἀλλ' ἀδύνατον, μὲ τὰς φρικτὰς ταύτας μηχανικὰς κιγκλίδας τοῦ Χάρρυ. Ἠδυνάμην νὰ κάμω μίαν δοκιμὴν διὰ νὰ τὰς ἀνοίξω. Ἐγείρομαι καὶ ψηλαφῶν, διηυθυνόμην πρὸς τὸ παράθυρον. Σιωπὴ βαθεῖα, βαθὺ σκότος. Αἴφνης ἤκουσα μικρὸν κρότον καὶ ἐρρίγησα. Ἀφοῦ παρῆλθεν ἡ πρώτη ταραχή, παρετήρησα ὅτι ὁ κρότος ὅστις μὲ εἶχε ταράξει ἦτο ὁ τοῦ ὕδατος τοῦ ῥέοντος ἐντὸς τῆς λεκάνης. Βεβαιότατα, διερχόμενος ἐκεῖ πλησίον, εἶχον πατήσει ἐπὶ τοῦ ἐλατηρίου. Ἐξηκολούθησα τὴν πορείαν μου, παρὰ τὸν τοῖχον.

— Πρέπει ἐπὶ τέλους, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, θέτων προσεκτικῶς τὸν ἕνα πόδα πρὸ τοῦ ἄλλου, πρέπει νὰ φθάσω ἐκεῖ. Ἅ, ἰδού! κρατῶ τὰ παραπετάσματα.

Ἀλλ' ὄχι δὲν ἐκράτουν τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων, ἀλλὰ τὰ τῆς μικρᾶς κλίνης. Ἠναγκάσθην νὰ ἐξακολουθήσω τὴν περιδιάβασίν μου καὶ νὰ προσκρούσω ἀκόμη εἰς διάφορα ἄλλα καθίσματα.

— Αὐτὴν ὅμως τὴν φορὰν πραγματικῶς ἔφθασα! ἀνεφώνησα, λαμβάνων ἀνὰ χεῖρας ἄλλα παραπετάσματα. Ἐζήτουν τὸν μοχλὸν ὅτε... Πῶς νὰ περιγράψω τί ἠσθάνθην κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην; Ἤρχισα νὰ ἐκβάλλω φωνάς, ὠρυγμοὺς ἀπελπισίας, ἤμην ὡς παράφρων. Εἶχον εἰσέλθει εἰς τὴν τῶν καταντληματικῶν λουτρῶν συσκευὴν καὶ τὸ ὕδωρ ἔπιπτεν ὡς χείμαρρος ἐπὶ τῆς ἀτυχοῦς κεφαλῆς μου! Ὑποθέτω ὅτι τὰ παραπετάσματα κατέπνιγον τὰς φωνάς μου, διότι οὐδεὶς μὲ ἤκουσε καὶ ἐξῆλθον τοῦ λουτῆρος καταβεβρεγμένος καὶ ῥιγῶν. Ἀπέβαλον ταχέως τὸν διάβροχον χιτῶνά μου καὶ ὑπῆγον ψηλαφῶν νὰ λάβω ἄλλον ἐκ τοῦ σάκκουμου. Ὅλα ταῦτα εἶχον διαρκέσει ὥραν τινὰ καὶ ἀληθῶς ἠσθάνθην εὐχαρίστησιν ὅτε εὑρέθην πάλιν ἐντὸς τῆς κλίνης μου.

Πρᾶγμα περίεργον! πάραυτα ἐθερμάνθην. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὕπνον, οὗτος μὲ εἶχεν ἐγκαταλείψει διὰ παντός.

Τὸ σκότος ὅμως μοὶ ἀπέβαινεν ὁλονὲν πλέον δυσάρεστον. Αἴφνης ἐσκέφθην ὅτι ἤμην λίαν ἀνόητος. Μήπως ἦτο μεγάλη δυσκολία ν' ἀνάψω τὸ φωταέριον; δὲν εἶχον εἰμὴ νὰ πιέσω τὸ ἐλεφάντινον κομβίον. Ἀληθές, ὅτι δὲν θὰ ἦτο τόσον εὔκολον νὰ τὸ εὕρω. Ἠθέλησα ἐν τούτοις νὰ τὸ δοκιμάσω.

Ἤρχισα λοιπὸν ἐκ νέου νὰ ψηλαφῶ παρὰ τὸν τοῖχον, καὶ ἀπαντήσας κομβίον, ἐπίεσα αὐτό. Ἀλλὰ τὸ φωταέριον δὲν ἐξέλαμψε καὶ ἤκουσα πάραυτα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου φοβερὰν κωδωνοκρουσίαν. Εἶχον κινήσει τῶν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Ἀναζητῶν τὴν θύραν, προσέκρουσα πρὸς μικρὰν τράπεζαν ἣν ἀνέτρεψα μετὰ πάντων τῶν ἐπ' αὐτῆς. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν ὁ Χάρρυ. Ἦλθεν ἐγκαίρως ὅπως παραστῇ θεατὴς τοῦ κατακλυσμοῦ.

— Τί τρέχει ἐδῶ ; ἀνεφώνησε.

— Τίποτε, ἀπεκρίθην, μετὰ θρηνώδους φωνῆς. Ἂν εἶχον μόνον δυνηθῇ νὰ σταματήσω τὸν φρικτὸν τοῦτον κώδωνα ! Ἤθελον ν' ἀνάψω τὸ φωταέριον, καί. . .

— Καλά, εἶπεν ὁ Χάρρυ τὸν ἐσταμάτησα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τρέξω εἰς τοὺς τηλεγράφους· ἀκούεις τοὺς κώδωνας ; Οἱ γείτονες ἤκουσαν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ ἐρωτῶσι τί τρέχει.

Ὁ Χάρρυ ἔφυγε καὶ μὲ ἀφῆκε πάλιν εἰς τὸ σκότος. Ἀφοῦ ἔστειλε πανταχοῦ τὰ τηλεγραφήματά του, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἤναψε τὸ φωταέριον καὶ μοὶ ἐζήτησεν ἐξηγήσεις τινάς, τὰς ὁποίας προθύμως τῷ ἔδωκα. Πρὸ πάντων ἐπέμενον εἰς τὸ λάθος μου ὡς πρὸς τὸν ἀκουστικὸν σωλῆνα, ἐκφράζων αὐτῷ τὴν λύπην μου διὰ τὸ συμβάν.

— Δὲν σημαίνει τίποτε, μοὶ ἀπεκρίθη φεύγων καὶ γελῶν. Χαῖρε· θὰ διορθώσω τὰ πάντα αὔριον τὴν πρωΐαν.

Οὐχ ἧττον δὲν ἤμην ἥσυχος. Κατελήφθην ὑπὸ ῥίγους συλλογιζόμενος ὅτι θὰ εὑρεθῶ μετά τινας ὥρας ἐνώπιον τῆς δεσποινίδος Γράδιεντ. Βεβαίως τοῦτο δὲν ἦτο λογικόν, ἀλλὰ δὲν τὸ ἤθελον. Καὶ ἔπειτα εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην τὴν γέμουσαν ἀπροσδοκήτων πραγμάτων καὶ μηχανισμῶν, εἰς ποίας συμφορὰς δὲν ἤμην ἐκτεθειμένος ; Δὲν ἦτο καλλίτερον νὰ ὑποχωρήσω, νὰ γείνω ἄφαντος καὶ νὰ μὴ περιμένω πλειότερον ; Βεβαιότατα, τοῦτο ἦτο φρονιμώτερον, καὶ οὕτω δὲν θὰ εἶχον νὰ ὑποστῶ τὴν παρουσίαν τῆς δεσποινίδος Γράδιεντ. Ἡ τελευταία αὕτη σκέψις μὲ ἔπεισεν. Ἐκύτταξα τὸ ὡρολόγιόν μου· ἦτο τέσσαρες· ἡ ἡμέρα ἐπλησίαζεν. Ἂν αἱ κιγκλίδες τῶν παραθύρων δὲν ἦσαν κεκλεισμέναι, θὰ ἠδυνάμην βλέπων τὸν οὐρανόν, νὰ περιμείνω τὰς πρώτας λάμψεις τῆς αὐγῆς.

— Τώρα, ἔχων φῶς, θὰ κατορθώσω νὰ τὰς ἀνοίξω, ἐσκέφθην. Θὰ δοκιμάσω καὶ θὰ ἐπιτύχω. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φωταέριον ἦτο ἀνημμένον, ἡ μεταλλίνη δοκὸς εἶχε διασταλῇ καὶ ἡ λαβὶς δὲν ἠδύνατο νὰ τὰς κρατήσῃ· ἀλλ' εὗρον ὅμως μέσον νὰ τὰς ἀνοίξω ὀλίγον τι, θέτων κάθισμα μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ παραθύρου, καὶ εἶδον μετὰ χαρᾶς ὅτι ἐπήρχετο ἡ ἡμέρα. Συνεβουλεύθην τὸν ὁδηγόν μου Bradshaw καὶ εἶδον ὅτι ὑπῆρχεν ἀμαξοστοιχία τὴν πρωΐαν εἰς τὸν σταθμὸν εἰς ὃν εἶχον ἀποβιβασθῇ τὴν προτεραίαν. Τὴν προτεραίαν μόνον ! Ἐνόμιζον ὅτι αἰῶν εἶχε παρέλθει ἔκτοτε. Τέλος θὰ ἀναχωρήσω διὰ τῆς ἀμαξοστοιχίας τῆς πρωΐας. Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀφήσω δύο λέξεις εἰς τὸν Χάρρυ, πρέπει ν' ἀπολογηθῶ διὰ τὴν τόσον αἰφνιδίαν φυγήν μου.

Εὗρον ἐν τῷ θυλακίῳ μου παλαιὸν λογαριασμὸν μὲ ἡμίσειαν ἄγραφον σελίδα. Ταύτην ἔσχισα καὶ ἔγραψα διὰ μολυβδοκονδύλου γραμμάτιον πρὸς τὸν φίλον μου, τὸ ὁποῖον ἀφῆκα ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἤμην ἕτοιμος. Δὲν εἶχον ἄλλο τι εἰμὴ μικρὸν σάκκον, τὸν ὁποῖον εὐκόλως ἠδυνάμην νὰ φέρω ὁ ἴδιος μέχρι τοῦ σιδηροδρόμου. Ἀνέῳξα μετὰ προσοχῆς τὴν θύραν καὶ κατῆλθον ἀθορύβως τὴν κλίμακα, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὰ ὑποδήματά μου, τὰ ὁποῖα ἐφόρεσα εἰς τὸν διάδρομον. Ἀλλ' ἐκεῖ ἄλλο μὲ περιέμενεν· ἡ θύρα ἦτο κεκλεισμένη καὶ τὴν κλεῖδα τὴν εἶχον ἀφαιρέσει. Ἐζήτησα ἄλλην ἔξοδον· διάδρομός τις μὲ ἔφερεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, τοῦ ὁποίου ἡ θύρα ἦτο ἐπίσης κεκλεισμένη. Περιῆλθον τὴν οἰκίαν εἰς ἀναζήτησιν ἐξόδου, ἀλλ' ἄνευ πλειοτέρας ἐπιτυχίας.

Ἐπανερχόμενος τέλος εἰς τὸν πρῶτον διάδρομον ἐδοκίμασα νὰ ὠθήσω τὴν τρομερὰν θύραν· δὲν ἐκινήθη. Αἴφνης παρετήρησα εἶδος μανδάλου· τὸν ἐσήκωσα, ἀλλὰ τὸ κλεῖθρον πάλιν δὲν ἐκινήθη. Ἠθέλησα ἐπὶ τέλους νὰ δοκιμάσω μεγάλην τινὰ λαβὴν ἐκ χαλκοῦ ὅστις εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον τῆς θύρας καὶ ἔθεσα κατὰ γῆς τὸν σάκκον μου διὰ νὰ ἔχω καὶ τὰς δύο χεῖρας ἐλευθέρας.

— Ὤ ! ὤ ! Ἀ ! ὤωω ! Φωτιά ! κλέπται ! λησταί ! ὠρυόμην ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ περισσότερον, μίαν ὥραν ὡς μοὶ ἐφάνη, ἀλλὰ πραγματικῶς ἐπὶ ἓν λεπτὸν τὸ πολύ. Εὑρισκόμην εἰς τὴν παγίδα τῶν λῃστῶν ἣν ὁ Χάρρυ μοὶ εἶχεν ἐξηγήσει τὴν προτεραίαν, καὶ τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ἐνθυμηθῆ πλέον. Ἤθελον ν' ἀνακτήσω τὴν ἐλευθερίαν μου καὶ νὰ φύγω, ἀλλ' ἀδύνατον· δὲν ἤμην πλέον κύριος τῶν δακτύλων μου, συνεσφίγγοντο μετ' ἐκπληκτικῆς δυνάμεως καὶ ὅλως παρὰ τὴν θέλησίν μου, περὶ τὴν λαβήν, ἥτις μοὶ μετέδιδεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς εἰς τοὺς πόδας ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα ἐκ τοῦ ὁποίου ὑπέφερον δεινῶς. Ἐπὶ τέλους τὸ ῥεῦμα διεκόπη καὶ μετ' αὐτοῦ ἔπαυσαν καὶ αἱ ὀξεῖαί μου φωναί. Ἀφῆκα τὴν λαβὴν καὶ ἔπεσα νεκρὸς μᾶλλον ἢ ζῶν ἐπὶ καθίσματος εὑρισκομένου πλησίον μου. Ὁ Χάρρυ εἶχε προστρέξει.

— Ἀλλὰ τί ἤθελες ἐδῶ, μὲ ἠρώτησε.

— Ἤθελον νὰ φύγω· ὑπέστην μαρτύριον ὅλην τὴν νύκτα, δὲν μ' ἔλειπε παρὰ τοῦτο τὸ τελευταῖον, καὶ εἶμαι σχεδὸν ἀποθαμμένος. Σὲ παρακαλῶ, ἀνοιξόν μοι τὴν θύραν νὰ φύγω.

— Ἀστεΐζεσαι, ἀνέκραξεν ὁ Χάρρυ. Ἔλα ἂς ἀναβῶμεν· εἶμαι ἀπηλπισμένος δι' ὅλας τὰς ἐνοχλήσεις, ἂς ὑπέστης εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἀλλά...

— Ὄχι, ὄχι· θὰ ἦμαι πάντοτε δυστυχὴς ἐδῶ. Πρέπει νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ φύγω. Σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλήν σου πρόθεσιν. Ἀλλὰ θὰ χάσω τὸν νοῦν μου μὲ τοὺς σωλῆνάς σου καὶ τοὺς κώδωνάς σου, τὰ κομβία σου τὰ ὁποῖα πρέπει τις νὰ ὠθῇ, τὰς ἠλεκτρικὰς συστοιχίας σου καὶ τὰς ἠλεκτρικάς σου στήλας καὶ ὅλας τὰς κατηραμένας ἐφευρέσεις σου. Πρὸς Θεοῦ ! Ἀνοιξόν μοι σὲ παρακαλῶ τὴν θύραν καὶ μὴ μὲ κάμῃς νὰ χάσω τὸν σιδηρόδρομον.

— Περίμενε τοὐλάχιστον ὀλίγον, νὰ εἴπω νὰ ζεύξωσι. Θὰ σὲ ὁδηγήσω ὁ ἴδιος εἰς τὸν σταθμόν.

— Ὄχι, ὄχι· ἀκόμη μίαν φορὰν σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι θέλω νὰ φύγω τώρα εὐθύς. Χαῖρε. Λυποῦμαι διότι σὲ ἀφίνω τόσῳ κατεσπευσμένως, ἀλλά. . . ἀλλά. . .

Ἡ θύρα ἦτο ἀνεῳγμένη, καὶ ἔφευγον ἤδη δρομαίως. Αἴφνης ἐσκέφθην ὅτι τὰ ἠλεκτρικὰ σύρματα ἔφθανον μέχρι τῆς κιγκλίδος. Ἐπέστρεψα. Ὁ Χάρρυ ἵστατο ἀκόμη εἰς τὴν θύραν καὶ μὲ παρετήρει.

— Ὑπάρχει κίνδυνος εἰς τὰς κιγκλίδας ; τῷ ἔκραξα. Δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε κομβία, οὔτε λαβαὶ ἐκ χαλκοῦ, οὔτε σύρματα οὔτε οὐδὲν τοιοῦτον ;

— Ὄχι, ἀλλ' εἶσαι πολὺ ἰσχυρογνώμων· ἔλα, ἐπίστρεψον.

Εἶχον φθάσει μέχρι τῆς κιγκλίδος· ὤθησα αὐτὴν προσεκτικῶς μὲ τὸν πόδα, χωρὶς ν' ἀποκριθῶ. Ὅτε δὲ πλέον εὑρέθην ἐπὶ τῆς λεωφόρου ἀνέπνευσα ἐλευθέρως. Ἐφθασα εἰς τὸν σταθμὸν ἀρκετὰ ἐγκαίρως ὥστε ν' ἀναχωρήσω διὰ τῆς πρωϊνῆς ἁμαξοστοιχίας, ἥτις μὲ ἐπανέφερε ταχέως εἰς Λονδῖνον. Ἀλλὰ μόνον ἀφοῦ ἔκλεισα ὄπισθέν μου τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου, ἐπίστευσα ὅτι ἀληθῶς εἶχον σωθῆ.

[Illustration] ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΑΥΔΕΡΣ.

ΠΑΡΑΔΟΞΟΛΟΓΙΑ

[Κατὰ τὸ Ἰταλικόν].

Τί κάμνει ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἄνθρωπος ; Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ὁ Ἄγγλος ἀποκρίνεται, νυστάζει ἐξ ἀκηδίας· ὁ Γάλλος, γελᾷ· ὁ Ἱσπανός, ἀγαπᾷ· ὁ Ἰταλός, ᾄδει· ὁ Γερμανός, καπνίζει· ὁ Ἕλλην ἐκδίδει ἐφημερίδα. Ἐγὼ δέ, ὅστις οὔτε Ἄγγλος εἶμαι, οὔτε Γάλλος, οὔτε Ἱσπανός, οὔτε Γερμανός, οὔτε Ἕλλην, ἀποκρίνομαι· «Ὁ ἄνθρωπος λέγει ψεύματα !» Ἴσως τὰ ψεύματά του εἶνε ἐξ ἐκείνων, ἅτινα καθιέρωσεν ἡ συνήθεια· ψεύματα τὰ ὁποῖα δὲν προξενοῦσι μὲν κακὸν εἰς κανένα, δύνανται δὲ ἴσως καὶ νὰ προξενήσωσι καλὸν εἰς τὸν λέγοντα αὐτά, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐκστομίζει τι χωρὶς νὰ τὸ ἀρτύσῃ μὲ ψεύματα. Κατασκοπεύσατε αὐτὸν ὀλίγον εἰς τὸν δημόσιον βίον του, εἰς τὰς ἀθωοτέρας τῶν καθημερινῶν του ἀσχολιῶν,— προσέξατε εἰς αὐτὸν καθ' ἣν στιγμὴν συναντᾶται μετά τινος ἄλλου ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον ἀποκαλεῖ φίλον (ψεῦμα).

— *Δοῦλός σας, κύριε.* Ἰδοὺ ἡ συνήθης φράσις τοῦ χαιρετισμοῦ, ἥτις ἐντὸς τριῶν λέξεων περιέχει τοὐλάχιστον δύο ψεύματα. Ὁ χαιρετίσας δὲν εἶνε δοῦλος (πρῶτον ψεῦμα), μάλιστα δὲ δοῦλος τοῦ φίλου· διότι, πραγματικῶς, ἂν ὁ φίλος τῷ εἴπῃ πρὸς στιγμήν,—Ἔρχεσθε ὀλίγον μαζῆ μου ; . . . ὁ ἀπειθὴς δοῦλος θέλει ἀφηνιάσει ἀποκρινόμενος : «Μὲ συγχωρεῖτε.» Τέλος, ὁ φίλος περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐνδέχεται νὰ ἦνε ἄνθρωπος ἐντιμότατος, ἀλλ' ὄχι καὶ κύριος (δεύτερον ψεῦμα.) Ἂς προσέξωμεν τώρα καὶ εἰς τὴν διάλογόν των:

— Πῶς εἶσθε εἰς τὴν ὑγείαν σας ;

— Ἴτσι κ' ἔτσι· ἔχω ἕνα κεφαλόπονον . . .

— Ὤ, μὲ κακοφαίνεται ! . . . (δὲν εἶνε ἀλήθεια) Καὶ ἡ κυρία σας ;

— Χθὲς ἴσα ἴσα ἀπέκτησεν εὔμορφον υἱόν. . . (Ὁ υἱὸς εἶνε ἀσχημότατος, διότι τὰ νεογνὰ οὐδέποτε εἶνε εὔμορφα.)

— Ἀληθινά ; . . . Σᾶς συγχαίρω ! (καὶ δὲν τὸν μέλει τέσσαρα ! Νὰ σᾶς ζήσῃ (καὶ τῷ εἶνε ὅλως ἀδιάφορον)—Καὶ τί ἄλλα ; . . . πῶς πᾶν ἡ δουλειαΐς ;

— Καλά, δόξα τῷ Θεῷ ! (Ἡ δουλειαΐς ὑπάγουν *κάκιστα.*)

— Μὲ τὴν πενθερά σας δὲ τὰ ἐδιωρθώσατε ;

— Τώρα ! . . . πρὸ μηνὸς εἴμεθα μέλι καὶ γάλα ! (Ψεῦμα, διότι πρὸ μικροῦ ἔτι ὀλίγον ἔλειψε νὰ δκρῶσι.)

— Ἔχω εὐχαρίστησιν (ψεῦμα). Προσκυνῶ. Περαστικά. (Οὐδὲν ἀληθές, οὐδ' αὐτὴ ἡ κλίσις τῆς κεφαλῆς, οὐδ' αὐτὴ ἡ τῶν πίλων ἀφαίρεσις.)

Καὶ οἱ δύο φίλοι (ψεῦμα) ἀποχωρίζονται εὐχαριστημένοι.

Ἂν πεκραμονεύσωμεν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ἀσχολίας του θὰ ἴδωμεν ὅτι πάντοτε ψεύδεται. Ψεύματα λέγει ὁ ἰατρὸς ἀπαριθμῶν τοὺς ἀσθενεῖς του . . . τοὺς ἰαθέντας, ὁ δικηγόρος τὰς δίκας του . . . τὰς κερδηθείσας, ὁ ἐφημεριδογράφος τοὺς συνδρομητάς του . . . . τοὺς πληρώσαντας τὴν συνδρομήν των, ὁ ἠθοποιὸς τοὺς θριάμβους του, ὁ ἀρχιτέκτων τὰς οἰκίας ἃς ἔκτισεν, ὁ ἔμπορος τὰ ἄπειρά του κέρδη, ὁ ναύτης τὰς φοβερὰς τρικυμίας, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ψεύματα εἰς τὰς ὁδούς, ψεύματα εἰς τὰς συναναστροφάς, ψεύματα εἰς τὰ θέατρα, παντοῦ ψεύματα !

Ὁ ὁμνύων ἔρωτα ψεύδεται, ἀνεψιὸς θλιβόμενος διὰ τὴν ἀσθένειαν θείου πλουσίου, . . . ὑπηρέτης ἐπαγγελλόμενος πίστιν πρὸς τὸν κύριόν του, . . τραγῳδιστὴς λέγων ὅτι *εἶνε κρυωμένος* . . . χρεώστης παριστῶν ὅτι θέλει νὰ ἐξοφλήσῃ τὴν ὀφειλήν του, . . Ὅλοι οὗτοι εἶνε ψεῦσται. . . καὶ μετ' αὐτῶν τόσοι ἄλλοι, τοὺς ὁποίους ν' ἀπαριθμήσω εἶνε ἀδύνατον.

Ἐν γένει, ἡ ἀληθὴς πηγή, τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας τῶν ἀνθρωπίνων ψευδολογιῶν, συνίσταται εἰς τὰς προσρήσεις καὶ εἰς τὰς προσαγορεύσεις τὰς ὁποίας ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἀνταλλάσσουσι. Κατάλογος παγκόσμιος ψευδῶν φράσεων (μεταξὺ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ τὰ ἀκατάπαυστα φιλήματα μεταξὺ γυναικῶν) εἶνε ὁ ἀκόλουθος: Σᾶς ἀσπάζομαι ὁλοψύχως—ταπεινότατος δοῦλός σας,—σᾶς προσφέρω τὰ σέβη μου—δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς βαθυτάτης μου ὑποληψεως,—σᾶς προσκυνῶ—τὸ σέβας μου πρὸς τὴν κυρίαν... μητέρα σας,—χαίρω ὅτι λαμβάνω τὴν τιμήν . . . τῆς γνωριμίας σας,—ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ εἴπω, νὰ κάμω κτλ.—εἶνε δι' ἐμὲ εὐτύχημα ὅτι σᾶς εὕρον,—εὔχομαι ταχέως νὰ σᾶς ἐπανίδω—εἰς τὸ ἐπανιδεῖν κλπ. κλπ. Ψεύματα, ψεύματα, ψεύματα! Τὰ δείγματα τῶν ἐμπόρων, αἱ προκηρύξεις τῶν ἑταιριῶν, αἱ διαβεβαιώσεις τῶν συνδρομητῶν ὅτι θὰ πληρώσωσι τὴν συνδρομήν των, τὰ προγράμματα τῶν ἐφημερίδων, τῶν βουλευτῶν καὶ ὑπουργῶν, αἱ παντὸς εἴδους δηλοποιήσεις, αἱ συγχαρητήριοι καὶ αἱ συλλυπητήριοι ἐκφράσεις (ἐν γένει), αἱ.... αἱ.... αἱ... ὅλα εἶνε ψεύματα. Καὶ τὸ παρὸν δὲ ἄρθρον δὲν εἶνε ψεῦμα;

Ἄλλως, *φίλτατε* (ψεῦμα) ἀναγνῶστα, σοὶ ἤρεσε τὸ ἄρθρον μου;

— Ὄχι! (ψεῦμα).

— Διατί;

— Δὲν ἔχει διόλου πνεῦμα! (ψεῦμα)

— Μὲ κακοφαίνεται (ψεῦμα) . . . Σὲ βεβαιῶ, ὅτι ἂν τὸ ἐγνώριζα δὲν θὰ τὸ ἔγραφον (ψεῦμα).

Ἐν Σμύρνῃ. * * Κ.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ζ'

ΤΗ ΚΥΡΙΑ Χ.. — ΕΙΣ ΒΕΛΑΓΙΟΝ. (Παρὰ τὴν λίμνην τοῦ Κόμου).

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 Ἰουλίου 1870.

Εἶχες δὲν εἶχες λοιπόν, ἔφυγες ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, καὶ προχωρεῖς, ὡς μοὶ γράφεις, πρὸς βορρᾶν· ἀγνοεῖς δὲ καὶ σὺ ἀκόμη ποῦ θὰ σταματήσῃς, ἀπαράλλακτα ὡς τὰ ἐκδημητικὰ ἐκεῖνα πτηνά, τὰ ὁποῖα διώκουσιν ἐναλλὰξ τὸ θέρος καὶ ὁ χειμὼν πρὸς κλίματα εὐκρατέστερα. Σὲ κατέλαβε καὶ πάλιν, βλέπω, ἡ κινητική σου ἐκείνη μονομανία, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ μὲν σοφός σου φίλος Ξ. σὲ ὠνόμαζεν ἄλλοτε perpetuum mobile, ἡμεῖς δὲ οἱ ἄλλοι, οἱ μὴ σοφοί, σ' ἐλέγομεν ἀεικίνητον, καὶ σ' ἐσυμβουλεύομεν, ἐνθυμεῖσαι, ἀστειευόμενοι, νὰ ζητήσῃς brevet d'invention ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν, πρὶν ἢ σὲ προλάβῃ ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος νέος Κ., οὗτινος ἡ μεγαλοφυὴς ἐφεύρεσις ἐπέπρωτο πέλος νὰ ἐξατμισθῇ ἐντός. . . φρενοκομείου. Ἀλλὰ τὴν μονομανίαν σου αὐτὴν μᾶς τὴν ἐνδύεις τώρα μὲ τὸ ὡραῖον πρόσχημα τῆς ἐπιθυμίας δροσερωτέρας διαμονῆς. Ἔστω καὶ τοῦτο· δὲν φιλονεικῶ μαζύ σου διὰ τόσον μικρὸν πρᾶγμα. Εἶμαι ὅμως περίεργος νὰ ἴδω, ἂν ὁ λόγος οὗτος τῆς ἀδιακόπου σου κινήσεως δὲν θὰ σὲ ὠθήσῃ ἐπὶ τέλους μέχρι τῆς βορείου θαλάσσης. Πολὺ φοβοῦμαι μήπως λάβω καμμίαν ἡμέραν ἐπιστολήν σου, ἥτις νὰ μοῦ ἀναγγέλλῃ, ὅτι ἐπεβιβάσθης εἰς ἀτμοκίνητον ἐκπλέον εἰς τὸν βόρειον πόλον. Μὴ μειδιᾷς· σὲ βεβαιόνω ὅτι ἡ εἴδησις δὲν θὰ μὲ ἐκπλήξῃ διόλου. Ὅπως δήποτε ἐγὼ διευθύνω τὸ γράμμα μου εἰς τὴν παλαιάν σου διαμονήν, καὶ εἶμαι ἥσυχος ὅτι κάπου θὰ σ' εὕρῃ.

Σοῦ εἶχα ὑποσχεθῆ εἰς μίαν τῶν τελευταίων μου ἐπιστολῶν νὰ ἀναγνώσω τὸ περὶ τῶν ὑδάτων τῆς πόλεώς μας βιβλίον τοῦ Κ. Κορδέλλα, καὶ νὰ σοῦ γράψω περὶ αὐτοῦ. Ὑπέθεσα τότε καὶ ὑποθέτω ἀκόμη ἐν τῷ ἐγωϊσμῷ μου, ὅτι θὰ σ'ἐνδιέφερε νὰ γνωρίζῃς, ἂν ὁ λάρυγξ τῆς φίλης σου εἶνε ὑγρὸς ἢ ξηρός, καὶ ἂν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἐξασφαλισθῇ τοὐλάχιστον ἐν τῷ μέλλοντι τὸ *ἐπεύφημον* ὕδωρ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ σταματήσῃ ἐπὶ τέλους μίαν ἡμέραν καὶ τὸ πολυπλάνητον βῆμά σου. Τὸ ἀνέγνωσα λοιπὸν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἀλλὰ δὲν σοῦ γράφω περὶ αὐτοῦ καὶ προτιμῶ νὰ σοῦ τὸ στείλω *ὑπὸ ταινίαν*, ὡς λέγει παρ'ἡμῖν ἡ ἐπίσημος τῶν γραφείων γλῶσσα. Δὲν σοῦ γράφω ἐν ἐκτάσει περὶ αὐτοῦ, καὶ ἀρκοῦμαι μόνον νὰ συστήσω εἰς τὴν προσοχήν σου τὸ πολύτιμόν του περιεχόμενον, καθότι ἀδύνατον μοῦ εἶνε δυστυχῶς νὰ συνοψίσω ἐντὸς ἐπιστολῆς τὰς πολυειδεῖς καὶ ποικίλας εἰδήσεις περὶ τῆς γεωλογικῆς καὶ ὑδρογραφικῆς καταστάσεως τῶν Ἀθηνῶν, ὅσας ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῆς ἐπιστήμων ἐταμίευσεν ἐντὸς αὐτοῦ, διὰ πολλῶν κόπων καὶ μελέτης μακρᾶς. Σοῦ σημειῶ μόνον ἐν παρόδῳ, καὶ τοῦτο διὰ νὰ λάβῃς ἐγκαίρως τὰ μέτρα σου, πρὶν ἢ ἀποκατασταθῇς ὁριστικῶς ἐν Ἀθήναις, ὅτι κατὰ τὸν Κύριον Κορδέλλαν ἀπαιτεῖται δαπάνη *τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων* δραχμῶν ἵνα διοχετευθῶσιν εἰς τὰς Ἀθήνας τὰ ἀναγκαῖα εἰς τοὺς κατοίκους της ὕδατα. Σημείωσαι δὲ καὶ τοῦτο, ὅπερ δὲν περιλαμβάνεται μὲν εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Κ. Κορδέλλα, εἶνε ὅμως οὐχ ἧττον ἀληθές, διότι περιλαμβάνεται εἰς τὰ λογιστικὰ βιβλία τοῦ δήμου Ἀθηναίων· ὅτι δηλαδὴ ὁ ἄρχοντικὸς οὗτος δῆμος,—ὅστις κατὰ τοῦτο ὁμοιάζει τοὺς *ἄρχοντας*, ὅτι τὰ χρέη του εἶνε ἐξαπλάσια περίπου τῶν εἰσοδημάτων του—ἔχει ἤδη τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων χρέη, καὶ ὅτι ἀπέναντι αὐτῶν πληρώνει κατ' ἔτος εἰς τοὺς δανειστάς του τόκον. . . ἐν σχεδὸν τοῖς ἑκατόν. Ὑποθέτεις σύ, ὅτι εἶνε εὔκολον εἰς τοιοῦτον ὀφειλέτην νὰ εὕρῃ καὶ νέον δάνειον; Ἐγὼ δυσκολεύομαι νὰ τὸ ἐλπίσω, καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντισα ἤδη ἐγκαίρως νὰ ἀνοίξω φρέαρ ἐντὸς τῆς οἰκίας μου, ἵνα προλάβω τὴν *κόρυζαν*, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πολὺ φοβοῦμαι ὅτι εἶνε προωρισμένοι ν' ἀποθάνωσι μίαν ἡμέραν ἐπιδημικῶς οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν.

Αἱ εἰδήσεις αὗται δὲν θὰ σοῦ ἦνε βεβαίως πολὺ εὐχάριστοι, καὶ φοβοῦμαι μὴ πειράξωσι τὴν ἐπισφαλῆ σου ὑγείαν. Διὰ τοῦτο δέ, καὶ ὡς εὐάρεστον ἀντίδοτον, σοῦ στέλλω συγχρόνως σήμερον, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ταινίαν, περίεργόν τι καὶ διασκεδαστικώτατον βιβλίον, ἐπιγραφόμενον: «Ἡ σύγχρονος Ἑλλάς, ἤτοι ἀπάντησις τῷ γάλλῳ Edmond About, μετάφρασις ἐκ τοῦ χειρογράφου τῆς ἀγγλίδος F. E. M.» Τὸ μικρὸν αὐτὸ τομίδιον, ὅπερ ὡς βλέπεις, περιέχει μετάφρασιν ἀνεκδότου χειρογράφου, θὰ σὲ διασκεδάσῃ τρομερά, διότι ἠξεύρω ἐγὼ πῶς διατίθεται ὁ φύσει εὔθυμος χαρακτήρ σου πρὸς τὰ παράδοξα, ἢ τὰ *παράξενα*, ὡς κοινότερον λέγομεν. Σὲ παρακαλῶ μόνον νὰ μὴ σταματήσῃς εἰς τὴν ἐπιγραφήν· νὰ μὴν ἐρωτήσῃς, διατί ἄρά γε καὶ πόθεν, καὶ πῶς καὶ πρὸς τί ἡ ἀπάντησις αὕτη εἰς τὸν εὐφυᾶ γάλλον μετὰ εἰκοσιπέντε ὅλα ἔτη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς δηκτικῆς ἐκείνης σατύρας κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἥτις κατέστησεν ἐν τούτοις αὐτὴν πολὺ γνωστοτέραν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον ἢ ὅλοι τῶν φίλων της οἱ ὕμνοι· νὰ μὴν ἀπορήσῃς, διατί, πρὶν ἢ δημοσιευθῇ τὸ πρωτότυπον, δημοπιεύεται ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις· νὰ μὴ κινήσουν τέλος τὴν περιέργειάν σου τὰ τρία ἀρχικὰ στοιχεῖα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ἔκρυψεν αἰδημόνως ὁ μεταφραστὴς τὴν συγγραφέα (ἢ *συγγραφίδα*, ἂν προτιμᾷς τὴν μετάφρασιν τοῦ μακαρίτου Παπαδοπούλου). Εἰς ὅλας σου αὐτὰς τὰς ἀπορίας ἠδυνάμην ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω λεπτομερῆ ἀπάντησιν· δὲν τὸ κάμνω ὅμως, πρῶτον μὲν διότι νομίζω ὅτι πρέπει τις νὰ σέβηται τὰ ξένα μυστικά, ὅσον διασκεδαστικὴ καὶ ἂν ἦνε ἡ ἀποκάλυψίς των, καὶ δεύτερον διότι ἡ λύσις τῶν ἀπορι̃ων σου ἐκείνων οὐδόλως εἶνε ἀναγκαία, ὅπως διατεθῇς εὐθύμως. Ἄνοιξε μόνον, σὲ παρακαλῶ, κατὰ τύχην τὸ βιβλίον καὶ σταμάτησε τὸ βλέμμα σου ὅπου θέλῃς. Πρόσεξε δὲ ἰδίως εἰς τὴν ἑξῆς περίοδον, τὴν ὁποίαν σοῦ ἀντιγράφω κατὰ λέξιν ἀπὸ τὴν ἐνενηκοστὴν ὀγδόην σελίδα· —σοῦ λέγω *κατὰ λέξιν*, διὰ νὰ μὴ καταλογίσῃς εἰς λογαριασμόν μου τὴν γλαφυρότητα τῆς μεταφράσεως—«Ἀμέσως», λέγει ἡ φιλέλλην ἀγγλίς, περιγράφουσα τὴν εἰς Πειραιᾶ ἀπόβασίν της, «περιεστοιχίσθην ὑπὸ πλήθους παραγγελιοδόχων καὶ διερμηνέων, οἵτινες, φαίνεται, μανθάνοντες ὅτι ἤμην ξένη, μοὶ προσέφερον τὰς »λέμβους των καὶ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖον πρὸς ὑπηρεσίαν μου· οὐ μὴν ἀλλὰ δριμέως κρίνουσα »περὶ αὐτῶν ἐκ τῆς σκληρᾶς φήμης, καὶ ἔχουσα »πεῖραν τῶν Ἰταλῶν κλεπτῶν, προσεποιήθην »ὅτι δὲν ἐνόησα τὴν νεωτέραν ἑλληνικήν, σφάλμα »δι' ὃ οὐδέποτε θέλω συγχωρήσει ἐμαυτήν . . . »Τὰ τῶν λεμβούχων καὶ τὰ τελωνιακὰ *μπαζίς* »εἰσὶν ὅλως ἄγνωστα ἐνταῦθα. . . Ἴσως οἱ σφο»δροὶ κατήγοροι τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τοῦ ἀντι»κειμένου τούτου ἐκφράσωσιν ἀμφιβολίας. Ἀλλ' »ἰδοὺ πῶς ἔχει τὰ πράγματα· οἱ λεμβοῦχοι δια»κηρύττουσιν, ὅτι ἡ ἁπλῆ εὐχαριστία τοῦ ν' ἀ»ποβιβάσωσιν εἰς τὴν ξηρὰν ξένον τινὰ ἦτο ἀρ»κοῦσα ἀμοιβή διὰ τοὺς κόπους των, ἀφοῦ μά»λιστα πληρώνονται τακτικῶς ἔκ τινος ὡρισμέ»νου τιμολογίου. Ὅλαι αἱ ὑπηρεσίαι αὗται ἐ»φαίνοντο ὅτι μοὶ προσεφέροντο δωρεάν, ἔτι δὲ »καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπατοῦμεν τὸν πόδα ἐπὶ »τῆς ξηρᾶς πᾶς διαβάτης ἵστατο καὶ μὲ ἠρώτα »ἂν εἶχον ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν του. Μετὰ »τοῦτο δὲ δύο ἀχθοφόροι ἔλαβον τὴν ἀποσκευήν »μου, . . . (καὶ) ἠρνήθησαν νὰ λάβωσι τὸ ἀνή»κον αὐτοῖς, λέγοντες ὅτι οὐδεὶς ποτε Ἀθη»ναῖος ζητεῖ νὰ πληρωθῇ, ὅπως πράξῃ τὸ καθή»κόν του, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἔπραξαν ἢ τοῦτο, »ἰδόντες ὅτι ἤμην ξένη. Τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἀπάν»τησιν ἔλαβον παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ σιδη»ροδρόμου. . . Δὲν ἐδέχθησαν ποσῶς, λέγοντες, »ὅτι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ παρέχωσι πάντοτε »ἐλευθέραν διάβασιν εἰς τοὺς ξένους τοὺς ἐπι»σκεπτομένους τὴν πατρίδα των.» Σταματῶ κατ' ἀνάγκην, διότι μ'ἐμποδίζει ὁ γέλως ν'ἀντιγράψω περισσότερον. Πῶς σοῦ φαίνεται, εἰς σὲ τὴν Ἑλληνίδα, τὴν ζήσασαν. . . (μὴ φοβῆσαι· δὲν λέγω πόσα) ἔτη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ θαυμαστὴ αὕτη ἀνακάλυψις λεμβούχων καὶ ἀχθοφόρων μὴ δεχομένων πληρωμὴν καὶ σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων παρεχόντων δωρεὰν εἰσιτήρια; Τί πρέπει ἄρά γε νὰ ὑποθέσῃ ὁ ἀναγινώσκων τὴν διασκεδαστικὴν αὐτὴν μυθολογίαν; ὅτι εἶνε σκόπιμον μαγείρευμα πρὸς ἀποστόμωσιν τῶν κατηγόρων τῆς Ἑλλάδος, ἢ μᾶλλον ὅτι εἶνε μὲν ἀποτέλεσμα ἀστείας τινὸς παιδιᾶς φιλόφρονος, ἀλλ' ἰδιοτρόπου συνοδοιπόρου, ὅστις ἐπλήρωσεν αὐτὸς τὰ μικρὰ ἔξοδα τῆς Ἀγγλίδος, καὶ τῆς *ἐπώλησεν* ἔπειτα, ὅτι οἱ ἀχθοφόροι, οἱ λεμβοῦχοι καὶ ὁ σιδηρόδρομος δὲν λαμβάνουσιν ἐν Ἑλλάδι πληρωμὴν παρὰ τῶν ξένων; Τὸ κατ' ἐμέ, ὑποθέτω ἀδιστάκτως τὸ δεύτερον, διότι ἄλλως θὰ εὑρισκόμην εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἡ φιλέλλην συγγραφεύς, μυθολογοῦσα τοιαῦτα πράγματα πρὸς τοὺς ἀναγνώστας της, νομίζει φοβερὸν πρᾶγμα καὶ πάσης μομφῆς ἄξιον τὸ νὰ πληρώνωνται οἱ λεμβοῦχοι, καὶ οἱ ἀχθοφόροι καὶ οἱ σιδηρόδρομοι καὶ ἐν τῷ ἀκράτῳ της φιλελληνισμῷ βλέπει *'στὸν οὐρανὸ φεγγάρι* ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, κατὰ τὸ κοινὸν λόγιον. Τί τὰ θέλεις ὅμως, ἀγαπητή, ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις, δὲν ἔχει ἄδικον ἡ ἰταλικὴ ἐκείνη παροιμία: Dagli amici mi guardi Iddio, che dai nemici mi guardo io, οὔτε ἡ ἄλλη ἐκείνη ἱσπανική: Quien te cubre te descubre. Εὐτυχῶς τὸ βιβλίον αὐτό, τὸ ὁποῖον,

δὲν ἀμφιβάλλω, θὰ συντελέσῃ εἰς εὐθυμίαν σου πλειότερον ὅλων σου τῶν ταξειδίων, δὲν ἐδημοσιεύθη ἔτι ἀγγλιστί, καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι, εὐτυχέστεροι ἡμῶν καὶ κατὰ τοῦτο, ἀγνοοῦσιν ἔτι τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πανηγυρισμοὺς τῆς συγγραφέως. Χαίρω φοβερὰ δι' αὐτό, καὶ ἀπὸ βάθους καρδίας εὔχομαι εἰς τὸν Θεὸν νὰ παρέλθῃ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὸ ποτήριον τοῦτο· διότι ἐντρέπομαι τῇ ἀληθείᾳ, συλλογιζομένη πῶς θὰ ξεκαρδισθῶσιν οἱ ἀναγνῶσται τῆς κυρίας F. E. M. εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲ παρηγοροῦμαι σκεπτομένη ὅτι θὰ γελάσωσιν ὀλίγον καὶ εἰς βάρος της. Δὲν τοὺς θέλω τοιούτους φίλους, ἀδελφή! ἂς μοῦ λείπουν! Μᾶς ξεσκεπάζουν ἀντὶ νὰ μᾶς σκεπάζουν, ὡς λέγουσιν οἱ Ἱσπανοί· καὶ συμφωνῶ μὲ τοὺς Ἰταλούς, οἵτινες ἐπικαλοῦνται κατ' αὐτῶν τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ. Πόσα ἡμεῖς ἰδίως οἱ ταλαίπωροι Ἕλληνες ἐπάθομεν ἕως τώρα ἀπὸ τὸν ἄκρατον καὶ φιλελληνικὸν ἔρωτα πολλῶν φίλων μας! Τί νὰ γείνῃ! On n'est trahi que par les siens! καὶ ὡμοιάσαμεν πολλάκις τὰ ἄκακα ἐκεῖνα πιθηκίδια, ἅτινα πνίγει διὰ τῶν πολλῶν της φιλημάτων εἰς τὰς ἀγκάλας της ἡ φιλόστοργος μήτηρ των! Ἂς μᾶς λείπουν, ἂς μᾶς λείπουν τοιοῦτοι φίλοι. Προτιμώτεροι, μὰ τὸν Θεόν, ἐχθροὶ ὡς τὸν About, παρὰ φίλοι ὡς τὴν Κυρίαν F. E. M.

ΣΟΦΙΑ

Γνῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ Δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

201.

Μεγάλως ἀπατᾶται ὁ νομίζων ἑαυτὸν ἐν παντὶ ἐπαρκῆ καὶ οὐδεμίαν ἔχοντα τοῦ κόσμου χρείαν· ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἀπατᾶται ὁ νομίζων ὅλον τὸν κόσμον χρείαν ἔχοντα αὐτοῦ.

202.

Ψευδὴς εἶναι ἡ χρηστότης τοῦ καταπλάσσοντος τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ καὶ ἐνώπιον ἑαυτοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἄλλων· ὄντως δὲ χρηστὸς εἶναι ὁ κατὰ βάθος αὐτὰ γινώσκων καὶ παῤῥησίᾳ ἐξομολογούμενος αὐτά.

203.

Ἡ ἀληθὴς χρηστότης ἐπ' οὐδενὶ κομπάζει.

204.

Τὸ αὐστηρὸν ἦθος τῶν γυναικῶν ὡράϊσμα εἶναι καὶ οἱονεὶ ψιμύθιον τοῦ κάλλους αὐτῶν.

205.

Πολλάκις τῶν γυναικῶν ἡ χρηστότης πηγὴν ἔχει τὸν ἔρωτα φήμης ἀγαθῆς καὶ βίου ἀπράγμονος.

206.

Ὁ ὄντως χρηστὸς ἄνθρωπος πάντοτε ἑτοίμως ὑποβάλλει τὰς πράξεις αὐτοῦ ἐνώπιον παντὸς ἀνθρώπου χρηστοῦ.

207.

Ἡ μωρία παρακολουθεῖ τὸν ἄνθρωπον καθ' ὅλα τοῦ βίου αὐτοῦ τὰ στάδια, ἂν δέ τις φαίνεται φρόνιμος, φαίνεται, διότι αἱ μωραὶ αὐτοῦ πράξεις εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν τύχην αὐτοῦ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἰατρός τις ἐκ τῶν ἀναδειχθέντων μετὰ ταῦτα, καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ εὐδοκιμησάντων, εὑρισκόμενος ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου του καί, ὡς εἰκός, ἄσημος ἔτι ὤν, προσεκάλεσέ ποτε φίλον του ποιητὴν εἰς δεῖπνον. Μετὰ τὸν καφὲ εἶπεν εἰς τὸν ποιητήν:

«Φίλτατε, εἴξεύρω ὅτι ἔχεις τὴν εὐκολίαν νὰ γράφῃς στίχους ἐκ τοῦ προχείρου. Δέν μοι γράφεις ἓν τετράστιχον εἰς τὸ λευκωμάριόν μου εἰς ἐνθύμισιν;

— Μετὰ χαρᾶς, εἶπεν ὁ ποιητὴς καὶ ἐξαγαγὼν τὸ μολυβδοκόνδυλόν του ἔγραψεν, ἐν ᾧ ὁ ἰατρός, ἀνωθεν αὐτοῦ ἱστάμενος, παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος τὰ γραφόμενα.

Μεταξὺ τῶν ἰατρῶν μόνος διαπρέπεις ....
Ἀφ' οὗ ἔκαμες ἀρχὴν ἀσθενεῖς νὰ βλέπῃς,
ἄχρηστα κατήντησαν τὰ Νοσοκομεῖα,

— Κόλαξ, ἀνεφώνησεν ὁ ἰατρὸς διακόπτων τὸν ποιητήν, ὅστις ὅμως ἐξηκολούθησε συμπληρώσας τὸ τετράστιχον οὕτω:

κ' ἐδιπλασιάσθησαν τὰ Νεκροταφεῖα!...

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Σοφὸς ἀνὴρ ἔγραφεν ἐν τῇ *Κλειοῖ* τοὺς πικροὺς ἀλλ' ἀληθεῖς τούτους λόγους: «Ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν παῤῥησίᾳ· ὁ Ἕλλην, πράττων τὸ ἀγαθόν, ἔχει μίαν ἀδυναμίαν· θέλει δηλαδὴ νὰ ἀκουσθῇ τὸ ὄνομά του.... Ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν οὕτω. Πρὸ 75 ἐτῶν λ. χ. οἱ ἀείμνηστοι Ζωσιμάδαι, οἱ τὸ ἀθάνατον αὐτῶν ὄνομα εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα μετὰ τῆς παλιγγενεσίας τῆς Ἑλλάδος συνδυάσαντες, ἐχορήγουν εἴκοσι, τριάκοντα, ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων πρὸς ἐκτύπωσιν συγγραμμάτων· σήμερον ὅμως ὁ ἀληθὴς λόγιος, ὁ μικρὸν ἔχων ἀξιοπρεπείας αἴσθημα καὶ μηδαμῶς καταδεχόμενος νὰ ἐπαιτήσῃ τῶν πλουσίων τὴν ευνδρομήν, οὐδὲν ἔχει θάῤῥος νὰ ἐργασθῇ, ἅ τε ἐκ τῶν προτέρων εἰδὼς ὅτι, οἱονδήποτε καὶ ἂν συντάξῃ σπουδαῖον πόνημα, οὐδὲ τὰ ἀναλώματα τοῦ τύπου θὰ δυνηθῇ νὰ εἰσπράξῃ. Ἐν ἄλλοις χρόνοις, ὁπότε δὲν ὑπῆρχον τὰ εὐλογημένα ἑλληνικὰ παράσημα, οἱ φιλογενεῖς πατριῶται ἔδιδον τοῖς τοῦ ἔθνους λογίοις ἄφθονα τὰ μέσα πρὸς ἔκδοσιν καλῶν, εὐμεθόδων καὶ διδακτικῶν ἔργων· σήμερον τοὐναντίον οἱ ἑκατομμυριοῦχοι δίδουσι χιλίας δραχμάς, ἀντὶ δὲ εὐώνου ἐπιδείξεως τῆς φιλοπατρίας των, λαμβάνουσιν ἐπισήμους ἀποδείξεις φιλοπατρίας. Ἐάν τις παραβάλῃ τὴν φιλομουσίαν τῶν ἄλλοτε πλουσίων Ἑλλήνων πρὸς τὴν τῶν νῦν, οὐχὶ ὀλίγους θὰ εἶχε λόγους νὰ λυπηθῇ ἐπὶ προφανεστάτοις συμπτώμασιν ἐκπτώσεως τῆς φιλοπατρίας.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Λαμπρότατον δεῖγμα σεβασμοῦ ἀπένειμαν κατ' αὐτὰς οἱ Σουηδοὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐνδόξου αὐτῶν συμπολίτου τοῦ περικλεοῦς βοτανικοῦ Λιννάιου (1707-1778). Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1880 ἐνεγράφη πίστωσις ὀγδοηκοντακισχιλίων σουηδικῶν ταλλήρων, εἰς ἀγορὰν κτήματός τινος, ἐν ᾧ ὁ Λιννάιος συνέγραψε τὰ πλεῖστα τῶν περὶ φυσικῆς ἱστορίας συγγραμμάτων του, κειμένου δὲ παρὰ τὴν πόλιν Οὐψάλαν. Θὰ μετασχηματισθῇ δὲ τὸ κτῆμα τοῦτο εἰς Μουσεῖον, οὗ ἔφορος θὰ εἶνε ὁ Πρύτανις τοῦ ἐν Οὐψάλῃ Πανεπιστημίου, ἐν ᾧ ὁ Λιννάιος ἐδίδαξεν ὡς καθηγητής. Ἄξιον δὲ μνείας εἶνε ὅτι ὁ Κάρολος Λιννάιος ἦτο υἱὸς χωρικοῦ ἱερέως, κατὰ δὲ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ βίου του ἐμαθήτευσε παρά τινι ὑποδηματοποιῷ, ἕως οὗ φίλος τις ἰατρὸς ἰδὼν τὴν δεξιὰν τοῦ παιδὸς φύσιν, συνέστησεν αὐτὸν εἴς τινα καθηγητὴν τῆς βοτανικῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῶν μαθημάτων του ὁ Λιννάιος μεταβὰς εἰς Ὁλλανδίαν ἐσπούδασε τὴν ἰατρικήν, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του διωρίσθη ἰατρὸς τοῦ βασιλέως καὶ καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῷ 1741, διδάξας ἐν αὐτῷ 37 ἔτη. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Γουσταῦος ὁ Γ' μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λιννάιου ἔκοψεν εἰς μνήμην αὐτοῦ μετάλλιον· καὶ ἐπὶ τῆς μιᾶς μὲν ὄψεως αὐτοῦ παρίσταται ἡ προτομὴ τοῦ ἐπιφανοῦς ἀνδρός, ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας ἡ θεὰ Κυβέλη, τὸ σύμβολον τῆς φύσεως, καθημένη καὶ περιεστοιχισμένη ὑπὸ τῶν συμβόλων τῶν τριῶν τῆς φύσεως βασιλείων.

Ἐσχάτως ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια μνημείου ἐγερθέντος εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Βοκκαίου ἐν τῷ πλησίον τῆς Φλωρεντίας μικρῷ χωρίῳ Certaldo, ἔνθα ἀπεβίωσεν, ἐν ἔτει 1575, ὁ διάσημος συγγραφεὺς τοῦ *Δεκαημέρου*.

Ὁ σάπων, λέγει ὁ μέγας Λείβιγ, εἶνε σφυγμόμετρον τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν χωρῶν. Βεβαίως τοιαύτην ὑψηλὴν θέσιν δὲν θὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὸν σάπωνα οἱ περὶ τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν διατρίβοντες· ἀλλ' εἴτε παίζοντες ἡμεῖς εἴτε σπουδάζοντες ἰσχυριζόμεθα τοιοῦτόν τι, ἀναμφισβήτητον ὑπάρχει ὅτι ἐκ δύο κρατῶν ἐχόντων τὸν αὐτὸν πληθυσμόν, μᾶλλον προβεβηκὸς κατὰ τὸν πλοῦτον, τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν ἡμέρωσιν εἶνε τὸ μεγαλητέραν σάπωνος ποσότητα καταναλίσκον· διότι τούτου ἡ ἀγορὰ καὶ ἡ κατανάλωσις ἐξήρτηται οὐχὶ ἀπὸ τοῦ συρμοῦ, οὐδὲ ἀπὸ γαργαλισμοῦ τοῦ οὐρανίσκου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τοῦ καλοῦ, τῆς εὐεξίας καὶ τῆς εὐμαρείας ἥτις πηγάζει ἐκ τῆς καθαριότητος.

Τὸ πολυτιμότερον τῶν κειμηλίων, ὅσα ἥρπασαν οἱ τὸν δυστυχῆ Ναπολέοντα συλήσαντες Ζουλού, εἶνε τὸ ἰσορικὸν αὐτοῦ ὡρολόγιον, κτῆμα τοῦ Βοναπάρτου. Τὸ μέτριον τοῦτο καὶ εὐτελὲς ὡρολόγιον εἶχεν ἀγοράσει ἐν Μασσαλίᾳ ὁ Βοναπάρτης, ἀξιωματικὸς ὢν τοῦ πυροβολικοῦ· καὶ παλαιωθὲν δὲ ὅμως τὸ ἐφόρει ὡς Ὕπατος καὶ κατόπιν Αὐτοκράτωρ. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρετήρησεν ὁ στρατάρχης Βερθιὲ πρὸς τὴν Α. Μ., ὅτι τὸ ὡρολόγιον δὲν ἐκινεῖτο ἀπὸ τεσσάρων ὡρῶν· «τί θέλετε; εἶπε μειδιῶν ὁ Βοναπάρτης· καὶ ἡμεῖς ποτε θὰ μείνωμεν ἀκίνητοι». Τὸ αὐτὸ ὡρολόγιον ἔφερεν ὁ κατόπιν Ναπολέων Γ' ἐν ταῖς ῥιψοκινδύνοις ἐπιδρομαῖς του εἰς Στρασβοῦργον καὶ Βουλών, καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς βασιλείας του καὶ μέχρι τῆς τελευτῆς του ἐν Σισελχούρστ. Τῷ 1870 ἐκλιπὼν τοὺς Παρισίους ἵνα πορευθῇ πρὸς τὸν στρατόν, παρετήρησε καθ' ὁδόν, ὅτι δὲν ἐκινεῖτο· ὢν δὲ δεισιδαίμων, ἐξέλαβε τοῦτο οἰωνὸν ἀπαίσιον. Μετὰ τὴν τελευτήν του ἡ Εὐγενία τὸ ἔδωκε πρὸς τὸν αὐτοκρατορικὸν πρίγκιπα, ὅστις τὸ ἐτίμα ὡς λείψανον ἱερὸν καὶ ἀλεξητήριον παντὸς κακοῦ.

Κατ' ἔτος κατασκευάζονται ἐν τῷ κόσμῳ 3,500,000 ὡρολόγια καὶ 4,000,000 ἐκκρεμῆ. Ἡ ἀξία των ἀνέρχεται εἰς 200 ἑκατομμύρια φράγκων. Τὰ πλεῖστα ὡρολόγια (1,500,000) κατασκευάζονται ἐν Ἑλβετίᾳ.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ἵδρυσε πρὸ ἑνὸς ἔτους δραματικὸν ἀγῶνα. Ὑπὲρ τὰ ὀκτακόσια ἔργα (τραγῳδίαι, κωμῳδίαι καὶ δράματα) ἀπεστάλησαν πρό τινος εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀλλ' οὐδὲν ὅμως ἐκρίθη ἄξιον βραβεύσεως. Δύο ἢ τρία ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων τούτων ἔργων ἐδιδάχθησαν ἐν τῷ βασιλικῷ θεάτρῳ τοῦ Μονάχου.

Μέλος τι τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου συνέταξε τὸν ἑπόμενον ἀπογραφικὸν πίνακα:

Ἐν Λονδίνῳ ὑπάρχουσι·

Γυναῖκες ἐγκαταλιποῦσαι τοὺς ἄνδρας των.	1,872
Ἄνδρες ἀποφεύγοντες τὰς γυναῖκάς των .	2,371
Ἄνδρες καὶ γυναῖκες διεζευγμένοι . . .	4,720
Ζῶντες ἐν διηνεκεῖ διαμάχῃ	191,023
Μισούμενοι ἀμοιβαίως, ἀλλ' ἐν τῷ κρυπτῷ	162,300
Ζῶντες ἐν εἰρήνῃ, ἀλλ' οὐδόλως περὶ ἀλλήλων μεριμνῶντες	510,152
Εὐτυχεῖς κατ' ἐπιφάνειαν. . . .	1,102
Εὐτυχεῖς σχετικῶς	135
Εὐτυχεῖς ὄντως.	6(!)

Γερμανός τις ἐπενόησε λεύκωμα (album) πρὸς διάσωσιν τραπεζικῶν γραμματίων καὶ πολυτίμων ἐγγράφων ἀπὸ τοῦ πυρός, οὗτινος τὰ φύλλα εἶνε ἐξ ἀμιάντου (asbeste). Μεταξὺ τῶν φύλλων τούτων τίθενται τὰ πρὸς φύλαξιν πολύτιμα ἔγγραφα καὶ κλείεται καλῶς τὸ βιβλίον. Οὕτω δὲ δύνανται νὰ διασωθῶσι καὶ εὐκόλως νὰ ἀναγινώσκωνται καὶ ἐὰν ἔτι ὑπὸ πυρκαϊᾶς κατακαῶσι καὶ γείνωσι τέφρα.

Τὸ Λονδῖνον εἶνε ἡ πολυανθρωποτάτη πό-

λις τοῦ κόσμου. Ὁ πληθυσμός της ὑπερβαίνει τὰ τρία καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια, εἶνε δὲ ἴσος πρὸς τὸν πληθυσμόν, ὁμοῦ λαμβανόμενον, τῶν Παρισίων, τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Βερολίνου. Ἡ ἔκτασις τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης εἶνε 121 τετραγωνικῶν μιλίων, ἐφ' ἑκάστου τῶν ὁποίων ἀναλογοῦσι 29,322 κάτοικοι.

Ἐν Λονδίνῳ ὑπάρχουσι 80,000 ἀνθρώπων ζητούντων τὴν ἐλεημοσύνην τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, χωρὶς ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ νὰ συγκαταλέγωνται καὶ οἱ ἐν τοῖς φρενοκομείοις πένητες παράφρονες, οὐδὲ αἱ χιλιάδες τῶν πλανητῶν, οὐδὲ οἱ ἐπαῖται οἱ τείνοντες τὴν χεῖρα ἐν ταῖς ὁδοῖς!

Ἐν Ἀμβέρσῃ τοῦ Βελγίου γενήσεται κατ' αὐτὰς διεθνὴς ἔκθεσις ῥόδων. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ θὰ ἐκτεθῶσι διακόσια εἴδη ῥόδων, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἑκατονταφύλλου, ὅπερ τοσαῦτας παρουσιάζει ποικιλίας, μέχρι τῶν τῆς ἐσχάτης Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς.

Κατὰ τὸν *Νέον Ἐλεύθερον Τύπον* τῆς Βιέννης οἱ ἐν τῷ κόσμῳ φραγκμασόνοι ἠριθμοῦντο κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1878 εἰς πέντε ἑκατομμύρια, ἔχοντες 13,000 λέσχας.

Καθηγητὴς γάλλος (M. Coquillion) ἐφεύρεν ὄργανον δεικνῦον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐὰν ὁ ἐν ταῖς στοαῖς τῶν ἀνθρακωρυχείων ἀὴρ περιέχῃ τὸ λεγόμενον grisou, ἤτοι τὰς φοβερὰς ἐκείνας εὐφλέκτους *ἀτμίδας*, αἵτινες καθ' ἑκάστην ἀναφλεγόμεναι γίνονται αἰτία τοῦ θανάτου ἑκατοντάδων *δυσμοίρων ἐργατῶν*. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἀποκαλύπτει καὶ τὴν ἐλαχίστην ὕπαρξιν τῶν θανατηφόρων τούτων ἀτμίδων πολὺ ταχύτερον ἢ ἡ ἐν χρήσει λυχνία. Δύναται δὲ νὰ τεθῇ ἐν ταῖς στοαῖς ἃς θέλομεν νὰ ἐξετάσωμεν. Κατὰ τὰ γενόμενα πειράματα ἐν διαστήματι πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας ἀνεκαλύφθη ἡ ὕπαρξις ἐν τοῖς 100 εὐφλέκτων ἀτμίδων.

Ὑπάρχει λοιπὸν ἐλπὶς ὅτι ἤγγικεν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν οἱ ἀτυχεῖς ἐργάται μετὰ μείζονος θάρρους θὰ εἰσδύωσιν εἰς τὰς στοάς, ὅπου νῦν συχνότατα εὑρίσκουσιν ἄδικον θάνατον.

Ἐκ τῶν κατωτέρω ἀριθμῶν λαμβάνει τις ἔννοιαν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀγγελιῶν ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίσι.

Ἐφημερίς τις ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ περιεῖχεν ἕν τινι τῶν φύλλων αὐτῆς 68 στήλας ἀγγελιῶν ἤτοι ἐν ὅλῳ 3330 διαφόρους ἀγγελίας. Χάριν δὲ τῆς εὐκολίας τῶν ἀναγνωστῶν ἦσαν αὗται ταξιθετημέναι ὑπὸ 90 διακεκριμένας ἐπιγραφὰς μετὰ πίνακος ἐν ἀρχῇ εὐκολύνοντος τὸν ἀναγνώστην. Αἱ περὶ ἐνοικιάσεως οἰκιῶν ἀγγελίαι δὲν ἦσαν πλείονες τῶν 647. Ἀγγελίαι εἴτε ζητούντων οἰκογένειαν ἐν ᾗ νὰ κατοικήσωσιν, εἴτε οἰκογενειῶν ζητουσῶν οἰκοτρόφους ἦσαν 350. Ἕτεραι 433 ἦσαν ἀνθρώπων διαφόρους θέσεις ζητούντων, 1350 περιελάμβανον πάντας τοὺς γνωστοὺς κλάδους τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν. Τὴν δ' ἑπομένην Κυριακήν, διότι, ὡς φαίνεται, ἐν τῷ φύλλῳ τῆς Κυριακῆς καταχωρίζουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλείονας ἀγγελίας, ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς περιεῖχεν 70 στήλας ἀγγελιῶν ὑποδιηρημένας εἰς 95 χωριστὰς τάξεις ὑπὸ διαφόρους ἐπιγραφάς.

Ἐν τῇ κηδείᾳ τοῦ πρίγκιπος Λουδοβίκου Ναπολέοντος παρίστατο καὶ γέρων γάλλος στρατιώτης, Westhers, καλούμενος. Ὁ γέρων οὗτος στρατιώτης εἶχε παρευρεθῆ εἰς τὴν κηδείαν τοῦ τε Ναπολέοντος τοῦ Α', ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἑλένῃ, καὶ Ναπολέοντος τοῦ Γ', ἐν Chislehurst.

Κατὰ τὸ Morning Post, ἡ διάσημος ἠθοποιὸς δεσποινὶς Sarah Bernhardt, ἥτις ὡς γνωστὸν εὑρίσκεται ἤδη ἐν Λονδίνῳ μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ θιάσου τοῦ «Γαλλικοῦ θεάτρου», προσλαμβάνεται ἐν τινι θεάτρῳ τῆς Ἀμερικῆς ἐπὶ δύο ἔτη, ἐπ' ἀμοιβῇ 2,000,000 φράγκων!

Ἀπὸ τῆς 5-11 Ἰουλίου εὑρέθησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Παρισίων καὶ κατετέθησαν ἐν τῇ Ἀστυνομίᾳ τὰ ἀκόλουθα ἀντικείμενα: 3 χρυσοῖ δακτύλιοι, 1 τραπεζικὸν γραμμάτιον τῶν 100 φράγκων, 6 χρυσᾶ ἐνώτια, 3 χρυσᾶ βραγιόλια, 2 χρυσᾶ κομβία, 1 χρυσῆ καρφίς, 3 χρυσᾶ κλειδία ὡρολογίων, 3 χρυσοῖ σταυροί, 1 ἀργυροῦς σταυρός, 2 χρυσᾶ *μεδαλιόν*, 3 χρυσᾶ καὶ 4 ἀργᾶ ὡρολόγια, 10 χρηματοθῆκαι περιέχουσαι ἀπὸ 25-300 φράγκα, 3 χρυσᾶ εἰκοσάφραγκα καὶ 20 μετοχαὶ διαφόρων ἑταιριῶν. Εἷς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Πολλοὶ τῶν δηχθέντων ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος ἢ νομιζομένου ὡς τοιούτου, φοβοῦνται καὶ δὲν ὑποφέρουσι τὸ γνωστὸν πρόχειρον μέσον, δι' οὗ προλαμβάνεται ἡ εἰς τὸ αἷμα διάχυσις τοῦ μιάσματος, τουτέστι τὴν διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου καυτηρίασιν τῆς πληγῆς. Ἰππιατρός τις μετεχειρίσθη, ὡς λέγεται, ἐπωφελῶς μέσον ἁπλούστατον. Ἐπιθέτει δῆλα δὴ εὐθὺς μίαν καὶ μόνην σικύαν (βεντοῦζαν) ἐπὶ τῆς πληγῆς, ἀφ' οὗ πρότερον πιέσῃ καλῶς αὐτήν, ἵνα ἐξαχθῇ ὅσον οἷόν τε πλειότερον αἷμα. Πρὸς ἐπίθεσιν δὲ τῆς σικύας λαμβάνομεν, ὡς γνωστόν, ποτήριον τοῦ νεροῦ, ὅπερ ἀναστρέφοντες, καίομεν ἐν αὐτῷ τεμάχιον χάρτου, ἵνα ὁ ἐν τῷ ποτηρίῳ ἀὴρ διὰ τῆς θερμότητος ἀραιωθῇ. Πρὶν ἢ δὲ τὸ χαρτίον τελείως σβεσθῇ, ἐπιθέτομεν τὸ ποτήριον ἐπὶ τῆς πληγῆς, τὸ δέρμα εὐθὺς ἐξοιδαίνεται, τὸ αἷμα συρρέει εἰς τὸ οἴδημα, ὅπερ διὰ κοπτεροῦ ὀργάνου κεντοῦμεν καὶ ἐκχύνεται τὸ συρρεῦσαν αἷμα, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ μίασμα, ἐὰν τοιοῦτον ὑπάρχῃ. Τοσοῦτον δ' ἁπλοῦν εἶνε τὸ μέσον τοῦτο, ὥστε δυνάμεθα εὐκόλως νὰ καταφεύγωμεν εἰς αὐτὸ καὶ ὁσάκις ἁπλῆ ὑποψία ὑπάρχει ὅτι ὁ κύων κατείχετο ὑπὸ λύσσης.

ΑΘΗΝΗΣΙ—ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΙΟΥ, 15